

ISSN 1509-4677

powiatowy

NR 2/2021 (193)

Kurier

www.starostwo.lezajsk.pl

BEZPŁATNY

LEŻAJSK
NOWA SARZYNA
GRODZISKO DOLNE
KURYŁÓWKA

W numerze:

- ZSL startuje z pilotażowym programem MON „CYBER.MIL z klasą”
- Zostaw 1% podatku w powiecie leżajskim
- Przemoc rówieśnicza w pandemii
- Podróże: Makau cz.1

W NUMERZE:

POWIAT

2-14

- XXXIV sesja Rady Powiatu Leżajskiego
- Zagłosuj na zespół klasztorny oo. Bernardynów w plebiscycie „Turystyczne Perły Podkarpacia”
- Zostaw 1% podatku w powiecie leżajskim
- Patryk Grab – człowiek bez barier
- ZSL startuje z pilotażowym programem MON „CYBER.MIL z klasą”
- W Sarzynie powstała ścianka wspinaczkowa
- Punkty szczepień na terenie powiatu leżajskiego
- Wręczono Podkarpackie Nagrody Samorządowe

OŚWIATA

9-12

- ZSL
- ZST
- SOSW
- PPP

PSYCHOLOGIA

13-15

- Przemoc rówieśnicza w pandemii

KULTURA

16-20

- Leżajscy patroni ulic, placów i rond cz. V
- I etap prac adaptacji piwnicy Muzeum Ziemi Leżajskiej zakończony
- Powiatowy Regał Książkowy poleca
- Muzeum Ziemi Leżajskiej ponownie otwarte
- „Różaniec i radło” – nowa wystawa w Muzeum Ziemi Leżajskiej

SPORT

21

- Turniej Juniorów Młodszych Halowej Piłki Nożnej o Puchar Starosty Leżajskiego
- Kolarskie Przełajowe Mistrzostwa Polski 2021

PODRÓŻE: Makau cz. 1

22-23

BEZPIECZEŃSTWO

24

- Podsumowanie działań Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Leżajsku w 2020 roku

KOMUNIKATY

25-26

BLOK REKLAMOWY

26-27

Kurier Powiatowy – Wydawca: Starostwo Powiatowe w Leżajsku, ul. Kopernika 8, 37-300 Leżajsk.

Adres redakcji: ul. Skłodowskiej 8 (budynek B Starostwa Powiatowego w Leżajsku), tel. 17 240 45 72, e-mail: promocja@starostwo.lezajsk.pl

Redaktor naczelna: Natalia Nowicka. **Redakcja wydania:** Małgorzata Charko (ZST), Stanisław Majcher (ZSL), Elżbieta Dąbrowska-Rutowicz (SOSW), Roman Federkiewicz (Muzeum Ziemi Leżajskiej).

Wszelkie prawa zastrzeżone. Artykuły odzwierciedlają poglądy ich autorów. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów i zmiany tytułów. Za treść reklam i ogłoszeń płatnych Redakcja nie bierze odpowiedzialności.

Druk: Wydawnictwo Triada Wojciech Wicher Będzin

Przygotowanie do druku: grafika-dtp@o2.pl

Nakład: 3000 egzemplarzy **Numer zamknięto:** 16.02.2021 r.

Panu Krzysztofowi Sobejce

Wójtowi Gminy Leżajsk

wyrazy głębokiego żalu i współczucia
z powodu śmierci

TATY

składa

Przewodniczący i Radni Rady Powiatu Leżajskiego
oraz Zarząd Powiatu Leżajskiego

Wypełnij ankietę dla interesantów na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Leżajsku i popraw jakość usług

Zapraszamy mieszkańców powiatu leżajskiego do wypełnienia ankiety badania poziomu zadowolenia interesanta. Ankieta będzie wykorzystana tylko w celach statystycznych, a jej zadaniem jest poprawienie jakości obsługi w Starostwie Powiatowym. Aby wypełnić ankietę należy wejść na stronę www.starostwo.lezajsk.pl i w prawej kolumnie odnaleźć zakładkę „Ankieta”.

ZIMOWA SPRZEDAŻ ZABAWEK W MUZEUM

W sprzedaży:

- * drewniane zabawki
- * biżuteria
- * magnesy
- * pamiątki
- * książki

Sprzedaż stacjonarna lub przez: allegro

Kontakt:

adres: ul. Mickiewicza 20A, 37-300 Leżajsk
tel.: 17 240 22 35 wewn. 15
e-mail: informacja@muzeum-lezajsk.pl

XXXIV sesja Rady Powiatu Leżajskiego

28 stycznia odbyła się XXXIV sesja Rady Powiatu Leżajskiego. Spotkanie przebiegło z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość ze względu na panujące obostrzenia epidemiczne.

Na wstępie obrad przyjęli informacje o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu leżajskiego oraz działalności Komendanta Powiatowego Policji w Leżajsku za 2020 r., o stanie bezpieczeństwa pożarowego i powodziowego na terenie powiatu leżajskiego za 2020 r., a także sprawozdanie z działalności Komisji Bezpie-

czeństwa i Porządku Powiatu Leżajskiego za rok 2020.

W dalszej części spotkania radni podjęli uchwały w sprawie:

- ❖ wyrażenia zgody na złożenie wniosku o zezwolenie na utworzenie oddziału przygotowania wojskowego;

- ❖ zgody na udzielenie bonifikaty od opłat rocznych za trwały zarząd;
- ❖ zatwierdzenia planów pracy komisji stałych Rady Powiatu Leżajskiego na rok 2021;
- ❖ wprowadzenia zmian w budżecie na 2021 r.

Radni zapoznali się również ze sprawozdaniem z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat Leżajski w roku 2020, sprawozdaniem z działalności komisji stałych Rady Powiatu Leżajskiego za II półrocze 2020 r. oraz ze sprawozdaniem starosty z prac Zarządu Powiatu w okresie międzysesyjnym.

Fot. Piotr Jaworek

Zagłosuj na zespół klasztorny oo. Bernardynów w plebiscycie „Turystyczne Perły Podkarpacia”

Zachęcamy do głosowania na naszą lokalną perłę. Głos można oddać poprzez stronę internetową <https://radio.rzeszow.pl/perly-podkarpacia-2021> (opcja bezpłatna) lub drogą smsową (sms pod nr 71601, koszt 1 zł netto plus VAT – należy wpisać hasło „BIWAK.” wraz z numerem wybranego miejsca oraz krótkim uzasadnieniem wyboru).

Na głosujących drogą smsową czekają nagrody: I miejsce – 1500 zł, II miejsce – voucher dla dwóch osób na wycieczkę organizowaną przez PTTK Rzeszów, III miejsce – 1000 zł oraz nagrody dodatkowe: 10 zestawów gadżetów promocyjnych Polskiego Radia Rzeszów.

Głosowanie trwa do 30 kwietnia 2021 r.

„Turystyczne Perły Podkarpacia” to plebiscyt organizowany przez Polskie Radio Rzeszów i PTTK Rzeszów. Znalazło się w nim 50 obiektów, ciekawych miejsc i atrakcji turystycznych z całego Podkarpacia, a wśród nich zespół klasztorny oo. Bernardynów w Leżajsku z unikalnymi w skali europejskiej organami.

ZOSTAW PODATKU W POWIECIE LEŻAJSKIM

Każdy z nas może przynieść potrzebującym wiele dobrego, oddając 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. Aż 12 organizacji pozarządowych z terenu powiatu leżajskiego czeka na wsparcie.

Jak przekazać 1% podatku?

Wystarczy, że podatnik w składanej deklaracji podatkowej wprowadzi numer KRS organizacji pożytku publicznego, której chce okazać swoje wsparcie, a w miejscu wnioskowanej kwoty poda kwotę będącą 1% podatku. Przekazaniem środków na konto wskazanej fundacji zajmuje się naczelnik Urzędu Skarbowego. Warto pamiętać o tym, że z tytułu przekazania 1% podatnicy nie ponoszą żad-

nych kosztów. Nie płacą ani złotych z własnej kieszeni, bo środki, które decydują się przekazać na pomoc potrzebującym i tak trafiłyby do Skarbu Państwa. W jednej deklaracji podatkowej można przekazać 1% jednej, wybranej organizacji, ale jeśli rozlicza się dodatkowe PIT-y, np. za posiadane papiery wartościowe, można na każdym formularzu wesprzeć inną organizację.

Stowarzyszenie „Integracja Bez Granic”
w Sarzynie
KRS 000045567

Towarzystwo Miłośników
Ziemi Leżajskiej
KRS 0000275455

Stowarzyszenie Nasza Mała Ojczyzna
w Nowej Sarzynie
KRS 0000152888

Stowarzyszenie „Nie dzieli nas nic”
w Leżajsku
KRS 0000292013

Stowarzyszenie „Dobry Dom”
KRS 0000197865

Fundacja Fundusz Lokalny
w Leżajsku
KRS 0000328376

Parafialny Uczniowski Klub Sportowy
„Francesco” w Jelnej
KRS 0000229696

Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych
„Benefactum” w Łętowni
KRS 0000377168

Ludowy Klub Sportowy „Maraton”
Giedlarowa
KRS 0000254849

Stowarzyszenie Rodziców Dzieci
Niepełnosprawnych w Grodzisku Dolnym
KRS 0000031018

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Dębno
KRS 0000262290

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi
Wólka Grodziska
KRS 0000016422

Patryk Grab

— człowiek bez barier

Patryk Grab to młody mieszkaniec Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Żurawia w Brzozie Królewskiej, który otrzymał I wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie osób niepełnosprawnych „Człowiek bez barier”. Celem tego konkursu jest promocja osób z niepełnosprawnością, które przełamują bariery oraz stereotypy postrzegania ludzi niepełnosprawnych. Swoją społeczną aktywnością, zaangażowaniem i postawą są dla innych przykładem i źródłem motywacji w codziennym życiu.

Patryk urodził się z porażeniem mózgowym czterokończynowym. Mimo takiej choroby skończył szkołę podstawową i gimnazjum. W wieku kilkunastu lat przeżył śmierć taty, a późniejsza choroba mamy sprawiła, że musiał zamieszkać w DPS-ie w Mielcu, a później w Brzozie Królewskiej.

Patryk zdał maturę i pracuje zawodowo. To, że ma sprawny tylko lub aż jeden palec, pozwala mu na pracę przy wprowadzaniu faktur do systemu i pisaniu pism na komputerze, a jego list dotyczący osób z niepełnosprawnością został odczytany na posiedzeniu Sejmu RP. Często zapraszany jeździł również do różnych szkół i ośrodków, aby pokazać ludziom, że nie jest łatwo osiągać cele. Że trzeba się wysilić. Że warto. Jego życie to nie tylko praca, jest bowiem kibicem Lecha Poznań i wraz z przyjaciółmi jeździ na stadiony sportowe na mecze sprawdzając przy okazji ich przystosowanie dla niepełnosprawnych. Hobby związane ze sportem zaowocowało kolekcją szalików klubowych, którą zapoczątkował pewien zawodnik Cracovii, podarowując mu szal swojej drużyny. Dziś kolekcja liczy ponad 3000 egzemplarzy z całego świata i czeka na wpis do Księgi Rekordów Guinnessa.

Niestety, pandemia uniemożliwiła mu wyjazdy, a także pracę w trybie stacjonarnym. Patryka to jednak nie zatrzymało, ponieważ czas izolacji poświęcił na szkolenie on-line z dziennikarstwa i systematycznie publikuje artykuły w serwisie rampa.net.pl. Bierze także czynny udział w życiu DPS-u w Brzozie Królewskiej, gdzie w ramach zajęć w każdy czwartek organizowane

są spotkania z ciekawymi osobami (z Patrykiem). Trudno się zatem dziwić, że jury spośród 20 niezwykłych osób wybrało Patryka przyznając mu I wyróżnienie.

Gala wręczenia nagród odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie już po raz osiemnasty, a wydarzenie to patronatem honorowym objęła Pierwsza Dama Agata Kornhauser-Duda. Tego dnia Patryk został zauważony przez Stanisława Kmiecika, niepełnosprawnego artystę malującego obrazy stopami, który wygrał tegoroczny konkurs „Człowiek bez barier”. Stanisław, człowiek o ogromnym sercu zauważył w Patryku to coś, co czyni go wyjątkowym i postanowił zrobić Patrykowi niespodziankę. Wraz z ekipą TVP przyjechał do Brzozy Królewskiej, aby nakręcić reportaż o Patryku i przekazał mu nagrodę pieniężną, którą dostał za zajęcie I miejsca. To był wyjątkowy czas i mimo trzymania dystansu z po-

wodu pandemii klimat spotkania przy choince był niesamowity.

Wiele było emocji związanych z wizytą tak znanego artysty, ale jeszcze więcej nerwów, gdy Patryk oglądał siebie w TVP, w programie „Pytanie na śnia-

danie”. Jego przykład wiele nas uczy, więc pamiętajmy –nieważne, jakie trudności przychodzi nam pokonać, wyznaczajmy sobie chociaż małe cele i do nich dążmy. Bo warto.

Agnieszka Potejko

ZSL startuje z pilotażowym programem MON

„CYBER.MIL z klasą”

Zespół Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku jako jedna z 16 szkół w Polsce został objęty pilotażowym programem Ministerstwa Obrony Narodowej „CYBER.MIL z klasą”, którego celem jest utworzeniu klas o profilu „Cyberbezpieczeństwo i nowoczesne technologie informatyczne”. Profil pojawił się już w ofercie edukacyjnej ZSL dla absolwentów szkół podstawowych. W pakiecie kandydat ma zapewnione doskonałe warunki nauczania, unikalny program oraz gwarancje rozwoju zawodowego po ukończeniu szkoły. Udział w projekcie współfinansowany jest przez Powiat Leżajski.

Oferta dla najlepszych

Ministerstwo Obrony Narodowej postawiło bardzo wysokie wymagania. Aby zakwalifikować się do projektu szkoła musiała spełnić szereg kryteriów formalnych, m.in. prowadzić działalność dydaktyczno-wychowawczą w dziedzinie obronności państwa wpisaną w statut szkoły, posiadać klasy realizujące program z matematyki i informatyki lub matematyki i fizyki na poziomie rozszerzonym, uzyskać właściwą średnią wyników egzaminu maturalnego z matematyki w ciągu ostatnich trzech lat, a także zgodę organu prowadzącego na współfinansowanie programu.

Wymagania były wyśrubowane, ale dzięki temu w programie uczestniczą najlepsi z najlepszych. Dla szkół to duże wyzwanie, ale również szansa na zaistnienie na wymagającym rynku edukacji i możliwość pozyskania najzdolniejszych uczniów. Dla uczniów to z pewnością bardzo wysoka poprzeczka, ale też konkretne umiejętności i niezwykle cenna wiedza w przyszłości. Wreszcie: kto nie chciałby być wśród najlepszych? Ostatecznie do udziału w projekcie zakwalifikowano 16 szkół z całej Polski.

Trzy lata specjalistycznej edukacji

„CYBER.MIL z klasą” prowadzony będzie przez 3 pierwsze lata nauki w danym ty-

pie szkoły (licea i technika). W każdej klasie będzie ograniczona liczba uczniów – nie mniej niż 10 i nie więcej niż 15. Program nauczania obejmie takie obszary tematyczne jak: podstawy kryptografii, historia kryptografii, podstawy algorytmiki, podstawy cyberbezpieczeństwa, zarządzanie bezpieczeństwem danych i informacji. Nauka w takiej klasie umożliwi uczniom zdobycie wiedzy

KLASY O PROFILU
CYBERBEZPIECZEŃSTWO
I NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
INFORMATYCZNE
W TYLKO 16 SZKOŁACH ŚREDNICH W POLSCE

ORGANIZATOR: MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
KOORDYNATOR: BIURO DO SPRAW PROGRAMU „ZOSTAŃ ŻOŁNIERZEM RZECZYPOSPOLITEJ”
OPIEKA MERYTORYCZNA: WOJSKOWA AKADEMIA TECHNICZNA, NARODOWE CENTRUM BEZPIECZEŃSTWA CYBERPRZESTRZENI

LISTA SZKÓŁ:

SUMIANKI	I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej
INOWROCŁAW	I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza z Oddziałami Dwujęzycznymi
LEBORK	I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1
JAWORZNO	Zespół Szkół Ogólnokształcących III Liceum Ogólnokształcące im. Orle Białego
OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI	Liceum Ogólnokształcące Nr II im. Józefa Chłapowskiego
BOCHNIA	I Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni
SWIŃSK	I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
OZORKÓW	I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących
NIDZICA	Zespół Szkół Ogólnokształcących-Liceum Ogólnokształcące im. St. Wyspiańskiego
OLEŚNÓ	I Liceum Ogólnokształcące im. Lotników Polskich
PIŁA	Zespół Szkół Technicznych
LEŻAJSK	Zespół Szkół Licealnych im. B. Chrobrego
STARGARD	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza
RADOM	Niepubliczne Technikum im. 72 Pułku Piechoty ZDZ
BOLESŁAWIEC	II Liceum Ogólnokształcące im. Janusza Korczaka
GORZÓW WIELKOPOLSKI	II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie

i kompetencji z obszaru współczesnych zagrożeń cyfrowych, zarządzania ryzykiem w zakresie cyberbezpieczeństwa, bezpieczeństwa systemów informacyjnych oraz kryptograficznych aspektów ochrony danych.

W ramach kształcenia przewidziano zajęcia teoretyczne i praktyczne z wykorzystaniem nowoczesnych systemów operacyjnych i pakietów obliczeń symbolicznych. Planowane są także zajęcia zdalne w formie e-learningu, wizyty studyjne w jednostkach MON, instytutach naukowych oraz firmach z branży cyberbezpieczeństwa.

Za koordynację i przebieg programu odpowiada Biuro do spraw Programu „Zostań Żołnierzem Rzeczypospolitej” – doświadczone już w prowadzeniu tego typu projektów edukacyjnych. Nadzór merytoryczny sprawować będzie Narodowe Centrum Bezpieczeństwa Cyberprzestrzeni oraz Wojskowa Akademia Techniczna.

Pokaźne wsparcie z budżetu

Ministerstwo Obrony Narodowej udzieli szkołom wsparcia finansowego na realizację zadania. Środki te będą mogły wykorzystać m.in. na zakup sprzętu komputerowego, drukarek, tablic interaktywnych, projektorów multimedialnych, licencji i oprogramo-

wania, dostarczania usług internetowych. Oznacza to, że szkoły będą dobrze wyposażone, a z potrzebnych materiałów dydaktycznych uczeń będzie mógł korzystać na miejscu, bez potrzeby główkowania, jak i gdzie wykonać zadanie domowe czy prezentację.

Drzwi do kariery

Celem programu jest wykształcenie potencjalnych kandydatów na żołnierzy i pracowników Sił Zbrojnych RP, w tym szczególnie do tworzonych Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni. To oznacza, że dla większości absolwentów udział w programie będzie wstępem do prestiżowych stanowisk w jednostkach podległych MON. Z pewnością wśród tegorocznych ósmoklasistów jest dużo takich, którzy interesują się mundurem, a jednocześnie ich pasją jest informatyka. To oferta

Lista szkół zakwalifikowanych do programu oraz szczegółowe informacje o projekcie znajdują się pod linkiem:

<https://www.wojsko-polskie.pl/cyber-mil-z-klasa/>

O zasadach rekrutacji i formalnościach, jakie należy spełnić, aby dołączyć do klasy CYBER.MIL, uczniowie mogą dowiedzieć się z komunikatów na stronie internetowej ZSL lub telefonicznie.

dla idealna dla nich. A co, gdy nie mają spretyzowanych planów albo boją się, że nawet jeśli myślą o wojsku za kilka lat mogą zmienić zdanie? Nie mają powodów do zmartwień, bo to tylko propozycja. Można ją potraktować jako kolejne drzwi, które otwierają się przed uczniem. Dzisiaj walka z zagrożeniem w cyberprzestrzeni to wyzwanie już nie przyszłości, a teraźniejszości i zapotrzebowanie na specjalistów w tej dziedzinie w armii będzie wyłącznie rosnąć. Również na rynku cywilnym potrzebni są specjaliści w tej dziedzinie: przecież trudno wyobrazić sobie przedsiębiorstwo, które działa w oparciu o system informatyczny i nie chce chronić wysiłku swoich pracowników czy danych klientów. Zatem nic, czego nauczą się uczniowie takich klas, się nie zmarnuje.

ZSL

W Sarzynie powstała ścianka wspinaczkowa

Projekt dofinansowany przez
Fundację BGK
w konkursie „Moja Mała Ojczyzna”

FUNDACJA
BGK

W Szkole Podstawowej w Sarzynie powstała pierwsza w powiecie leżajskim ścianka wspinaczkowa, wykonana z nowoczesnych paneli wspinaczkowych.

Ścianka ma 8 metrów wysokości i 4 pełnowymiarowe tory wspinaczkowe. Obiekt powstał w ramach projektu „Kto się wspina? Sarzyńska rodzina!”, dofinansowanego w konkursie grantowym „Moja Mała Ojczyzna” Fundacji BGK. Zajęcia na ścianie wspinaczkowej wprowadzone zostaną do programu nauczania wychowania fizycznego, co będzie miało charakter innowacyjny. Zajęcia tego typu usprawniają koordynację wzrokowo-ruchową, uczą odpowiedzial-

ności, współpracy w zespole, budują właściwe relacje rówieśnicze. Z obiektu korzystać będzie również lokalne środowisko – rodzice, Klub Sportowy Sarzyna oraz OSP w Sarzynie.

Ścianka wspinaczkowa powstała dzięki wspólnemu wysiłkowi samorządu, szkoły, rady rodziców, sponsorów, stowarzyszenia, ochotniczej straży pożarnej oraz klubu sportowego.

Monika Milo

Wręczono | Podkarpackie Nagrody Samorządowe

8 lutego 2021 r. w Sali Kolumnowej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego miało miejsce uroczyste ogłoszenie laureatów i wyróżnionych w Konkursie „Podkarpacka Nagroda Samorządowa” za rok 2019.

W związku z sytuacją epidemiczną wydarzenie odbyło się w reżimie sanitarnym. Statuetki dla najlepszego burmistrza, wójta i starosty wręczyli: Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl, Wojewoda Podkarpacki Ewa Leniart oraz Prezes Centrum Promocji Biznesu i Kurator Konkursu Paweł Zając.

Nominację do nagrody dla najlepszego powiatu, obok Powiatów: Jarosławskiego, Rzeszowskiego, Stalowowlowskiego, Dębickiego

otrzymał również Powiat Leżajski. W tym roku statuetka powędrowała do Powiatu Rzeszowskiego.

Podkarpacka Nagroda Samorządowa jest skierowana do wszystkich samorządów Podkarpacia, szczebla powiatowego, gminnego i miejskiego. Celem plebiscytu jest między innymi prezentowanie i dokumentowanie osiągnięć lokalnych małych ojczyzn. Niebawem rusza kolejna edycja konkursu.

PUNKTY SZCZEPIEŃ NA TERENIE POWIATU LEŻAJSKIEGO

Na stronie gov.pl/mapapunktowszczepien pojawiła się mapa punktów szczepień na terenie całego kraju. Poniżej udostępniamy listę lokalizacji punktów szczepień na terenie powiatu leżajskiego.

MIASTO LEŻAJSK	1.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Leżajsku ● ul. Leśna 22 ● tel. 17 240 05 250
	2.	Zenon Zawilski, Wiesław Witek, Danuta Gramatyka – Spółka Partnerska Lekarzy ● ul. Plac Mariacki 9 ● tel. 17 240 27 05
	3.	Niepubliczny Zakład Opieki Medycznej „Medyk” M. Hoffman, B. Iwanicka-Brudniak, M. Paluch, E. Sas-Gontarz Sp. j. ● ul. Kołłątaja 2 ● tel. 17 242 00 36
	4.	Lekarz Rodzinny Mariusz i Mateusz Kocój Sp. c. ● ul. Kołłątaja 2 ● tel. 17 242 11 79
	5.	Stacja dializ z przychodnią lekarzy specjalistów ● ul. Przytorze 8b ● tel. 17 853 66 69
	6.	Niepubliczny Zakład Opieki Medycznej MEDICA E. Wojtera, L. Słyszyska Sp. p. ● ul. M. Curie-Skłodowskiej 1, ● tel. 17 242 18 88
MIASTO I GMINA NOWA SARZYNA	7.	Gabinet szczepień ● ul. Azalii Pontyjskiej 1A ● tel. 509 907 373
	8.	Przychodnia nr 1 w Nowej Sarzynie ● ul. Konopnickiej 4 ● tel. 17 241 36 20
GINA LEŻAJSK	9.	Z. Zakrzewski, W. Tryka Sp. c. ● Giedlarowa 287 ● tel. 17 242 51 25
GINA GRODZISKO DOLNE	10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej G. Lefek-Dąbek ● Wólka Grodziska 119a ● tel. 17 243 60 59
	11.	Ośrodek Zdrowia w Grodzisku Dolnym ● Grodzisko Dolne 125 ● tel. 17 243 60 05
GINA KURYŁÓWKA	12.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne P. Mazur-Chromiak ● Kuryłówka 529 ● tel. 17 243 80 12
	13.	Punkt Lekarski w Brzykiej Woli ● Brzyka Wola 74 ● tel. 17 242 91 39

Zespół Szkół Licealnych w Leżajsku

„Spedytor na maksa!” w ZSL

Grupa uczniów Technikum nr 2 w Zespole Szkół Licealnych wzięła udział w projekcie „Spedytor na maksa!” współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Od stycznia 2020 r. dwudziestu pięciu uczniów klasy 2 TSG (po gimnazjum) podwyższało swoje kwalifikacje niezbędne do pracy w zawodzie spedytora, poprzez naukę wg zmodyfikowanego programu nauczania, staże u Partnera projektu – firmy „Styropianex” oraz uczestnictwo w warsztatach prowadzonych przez dr Annę Mazurkiewicz z Uniwersytetu Rzeszowskiego. Podejmowane działania przyczyniły się do podniesienia kompetencji uczniów

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

w zakresie praktycznej obsługi programów spedycyjno-transportowych, uświadomienia uczniom czym jest współpraca w zespole pracowniczym, podział ról, odpowiedzialność za wyznaczone cele i zadania oraz trafność i szybkość podejmowania decyzji pod presją czasu. Pięciu nauczycieli kształcenia zawodowego odbyło staż i podniosło swoje kompetencje z zakresu obsługi aktualnie obowiązujących programów spedycyjno-transportowych.

Innym istotnym elementem projektu jest poprawa infrastruktury dydaktycznej szkoły. W czerwcu 2020 doposażona została pracownia spedycji, dzięki czemu od września prowadzone w niej zajęcia odzwierciedlają naturalne warunki pracy właści-

we dla zawodu spedytor. Koszt doposażenia wyniósł ponad 114 000 zł. Niestety, ze względu na panujące warunki sanitarne i epidemiczne, od października część zadań odbywała się w formie zdalnej.

Po zakończeniu działań przewidzianych dla pierwszej grupy uczniów biorących udział w projekcie, Dyrektor Zespołu Szkół Licealnych Zbigniew Trębacz pogratulował uczniom klasy

2TLG oraz z zachowaniem reżimu sanitarnego wręczył uczestnikom zaświadczenia z odbytego stażu i warsztatów.

Od 20 stycznia 2021 r. ruszył nabór do kolejnej edycji tego projektu.

Koordynatorzy projektu to A. Kolano i U. Grzywna, natomiast w ubiegłym roku koordynatorami projektu były Urszula Szyszka oraz Iwona Długoń.

ZSL

Klasa medialna w „Chrobrym”

Chcąc wyjść naprzeciw oczekiwaniom młodzieży oraz biorąc pod uwagę potrzeby rynku pracy Zespół Szkół Licealnych w Leżajsku w ofercie edukacyjnej na rok szkolny 2021/2022 proponuje absolwentom szkół podstawowych naukę w klasie medialnej.

Pod tą wieloznaczną nazwą ukrywa się klasa, która rozwijać będzie w uczniach zainteresowania związane z szeroko rozumianą komunikacją i humanistyką. Uczniowie, bazując na rozszerzonym programie z języka polskiego, angielskiego oraz przedmiotach dodatkowych, będą rozwijać specjalistyczne umiejętności przydatne w dalszym kształceniu. Pomoże im to rozpoznać i rozwijać swoje uzdolnienia związane z wystąpieniami publicznymi, poznają i uczą się redagować teksty przydatne w pracy: dziennikarza, copywritera, sprawozdawcy i rzecznika prasowego. Klasa kierowana jest również do uczniów zainteresowanych aktorstwem, marketingiem i światem reklamy. W ramach warsztatów: literackich, aktorskich, dziennikarskich, filmowych i fotograficznych uczniowie uczą się rozumieć środki wyrazu niezbędne do pracy w dzisiejszym świecie,

nastawionym traktować informację jako produkt. Realizując program uczniowie będą mogli zobaczyć pracę redakcji prasowych, radiowych i telewizyjnych. Nauczą się prowadzić profesjonalny serwis internetowy.

Kształcenie w ramach rozszerzenia będzie prowadzone we współpracy z uczelniami wyższymi. Część zajęć warsztatowych odbywać się będzie w ośrodkach radiowych i telewizyjnych. Uczniowie będą mieli okazję poznać również pracę komercyjnych agencji reklamowych.

Od kandydatów szkoła oczekuje odwagi w tworzeniu własnych tekstów, umiejętności przetwarzania informacji oraz kreatywności i otwartości.

Szczegółowe informacje dotyczące klasy medialnej znajdują się na stronie internetowej szkoły: www.zslchrobry.lezajsk.pl w zakładce REKRUTACJA.

ZSL

OFERTA EDUKACYJNA ZSL

Liceum Ogólnokształcące nr 1 – (4-letnie)

Klasa	Przedmioty wybrane do punktacji	Próg punktowy	Przedmioty w zakresie rozszerzonym*
Cyberbezpieczeństwo i nowoczesne technologie informatyczne	język angielski, matematyka, fizyka, informatyka	150	matematyka, informatyka
biologiczno-chemiczna	język polski, matematyka, biologia, chemia	130	chemia, biologia
medyczna	język polski, matematyka, biologia, chemia	130	biologia, chemia, matematyka
matematyczno-fizyczna	język polski, matematyka, chemia, fizyka	130	matematyka, fizyka, chemia
matematyczno-informatyczna	język polski, matematyka, fizyka, informatyka	130	matematyka, fizyka, informatyka
medialna	język polski, matematyka, język obcy, wos	120	język polski, język angielski
matematyczno-geograficzna	język polski, matematyka, język angielski, geografia	110	matematyka, język angielski, geografia
matematyczno-językowa	język polski, matematyka, język angielski, język obcy II	110	matematyka, język angielski, język obcy II
humanistyczno-prawna	język polski, matematyka, historia, wos	110	język polski, historia, wos
językowa	język polski, matematyka, język angielski, język obcy II	110	język polski, język angielski, język obcy II
wojskowa	język polski, matematyka, język obcy, biologia	100	matematyka, biologia
sportowa	język polski, matematyka, biologia, wych. fizyczne	100	matematyka, biologia

* - zestaw przedmiotów nauczanych w zakresie rozszerzonym może ulec zmianie

Technikum nr 2 – (5-letnie)

Klasa	Przedmioty wybrane do punktacji	Próg punktowy	Przedmioty w zakresie rozszerzonym*
klasa pożarnicza w zawodzie technik spedytor	język polski, matematyka, język obcy, geografia	80	matematyka, geografia
technik logistik (logistyczne programy komputerowe)	język polski, matematyka, język obcy, geografia	80	matematyka, geografia
technik ekonomista z innowacją skarbowo-prawną	język polski, matematyka, język obcy, geografia	80	matematyka, geografia
technik rachunkowości	język polski, matematyka, język obcy, geografia	80	matematyka, geografia

* - zestaw przedmiotów nauczanych w zakresie rozszerzonym może ulec zmianie

Zespół Szkół Technicznych w Leżajsku

Centrum Robotyki w Zespole Szkół Technicznych w Leżajsku

Zespół Szkół Technicznych w Leżajsku jest nowoczesną, dynamicznie rozwijającą się placówką, dysponującą nowoczesnymi urządzeniami i maszynami oraz dostosowującą na bieżąco ofertę szkolnictwa branżowego do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Dyrekcja i nauczyciele duży nacisk kładą na szkolenie praktyczne. Stanowiska dydaktyczne, na których kształcą się uczniowie, odzwierciedlają rzeczywiste warunki pracy. Posiadane zaplecze techniczne pozwala w pełni na realizację podstaw programowych w kilkunastu zawodach na poziomie technikum oraz branżowej szkoły I stopnia. Ideą szkoły jest przygotowanie uczniów do wykonywania zawodu zgodnie z oczekiwaniami pracodawców, dlatego, na równi z kształtowaniem kompetencji i umiejętności zawodowych, stawia się na rozwój kompetencji kluczowych.

Zespół Szkół Technicznych w Leżajsku współpracuje z wieloma zakładami produkcyjnymi, które uczestniczą w procesie dydaktycznym poprzez organizowanie staży, praktyk zawodowych, tworzenie i modyfikację programów nauczania oraz innych działań przygotowujących uczniów do wymagań rynku pracy. Rozwój przemysłu i nowych technologii wymusza doposażenie placówki w profesjonalny sprzęt i pomoce dydaktyczne. Szkoła nawiązała współpracę z Fundacjami VELUX

i otrzymała środki na podniesienie jakości szkolenia zawodowego w kwocie 531.408 euro w ramach programu „Wsparcie edukacji zawodowej w Europie”. Dzięki temu wyposażono m.in. pracownię robotyki i automatyki, tworząc Centrum Robotyki wyposażone w siedem robotów przemysłowych, systemy wizyjne oraz układy automatyki. Kompleksowe wyposażenie Centrum pozwala prowadzić zajęcia na nowoczesnych stanowiskach dydaktycznych, na których młodzież zdobywa podstawy teore-

tyczne i umiejętności praktyczne z obsługi i programowania robotów przemysłowych.

W ramach wsparcia doposażono również pracownię samochodowe, elektryczne, elektroniczne i mechatroniczne. Dzięki Fundacjom VELUX nawiązaliśmy współpracę z Uniwersytetem Aarhus w Danii, co pozwoli nam kształtować kompetencje kluczowe wśród uczniów i nauczycieli.

Znaczna część środków finansowych z programu przeznaczona zostanie na szkolenia i warsztaty, mające na celu roz-

wój dodatkowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych uczniów oraz pozwoli na utrzymanie wysokiego poziomu wiedzy zawodowej nauczycieli, dzięki szkoleniom w renomowanych firmach z danej branży.

Z wyposażenia Centrum korzystać będą uczniowie różnych kierunków, a pozyskaną wiedzę i umiejętności praktyczne będą mogli potwierdzić stosownymi certyfikatami i wykorzystać na dynamicznie rozwijającym się rynku pracy.

ZST

Paweł Bosak i Jakub Misiło w finale konkursu „Matematyka w technice dla technika”

Czwarty raz z rzędu uczniowie ZST znaleźli się w gronie finalistów konkursu „Matematyka w technice dla technika”. W tym roku do wąskiego grona dziewięciu najlepszych awansowali Paweł Bosak i Jakub Misiło z klasy czwartej technikum mechatronicznego. Finał jedenastej edycji konkursu odbędzie się w lutym i marcu na Politechnice Lubelskiej.

ZST

Zespół Szkół Technicznych z tytułem „Branżowej Szkoły 2021” w najnowszym rankingu miesięcznika „Perspektywy”

Pod koniec stycznia został opublikowany przez miesięcznik „Perspektywy” Ranking Najlepszych Liceów Ogólnokształcących i Techników w Polsce. Zespół Szkół Technicznych w Leżajsku otrzymał po raz drugi z rzędu tytuł „Branżowej Szkoły”. Warto dodać, iż oceny szkół dokonuje Kapituła, w skład której wchodzi przedstawiciele najważniejszych środowisk edukacyjnych w kraju. Zgodnie z jej postanowieniami technika zostały ocenione za pomocą czterech kryteriów. Były to: sukcesy szkoły w olimpiadach, wyniki matury z przedmiotów obowiązkowych, wyniki matury z przedmiotów dodatkowych oraz wyniki egzaminu zawodowego.

ZST

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Leżajsku

Patron Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Leżajsku św. Jan Paweł II powiedział: „Gdy będzie wam trudno, gdy będziecie w życiu przeżywać jakieś niepowodzenie, czy zawód, niech myślisz wasza biegnie ku Chrystusowi, który was miłuje, który jest wiernym towarzyszem i który pomaga przetrwać każdą trudność”.

Niewątpliwie w obecnych czasach powszechnego zagrożenia koronawirusem wszyscy odczuwamy zagrożenie, obawę i lęk przed chorobą, zarówno swoją, jak i najbliższych. Większość szkół pracuje zdalnie, a uczniowie, ich rodzice i oczywiście nauczyciele zadają sobie codzienne pytanie: „Kiedy wrócimy do nauki w szkole?”. Uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Leżajsku od początku roku szkolnego 2020/2021 mają możliwość korzystania z zajęć lekcyjnych w trybie stacjonarnym. Zapewne patron szkoły czuwa nad wychowankami i pracownikami, aby mogli codziennie uczestniczyć w zajęciach przedmiotowych i rewalidacyjnych. Oczywiście, stosowanie wszelkich rygorów sanitarnych stało się w placówce tak naturalne, jak każdy dzwonek rozpoczynający lekcje o godzinie 8.00.

W tym smutnym i trudnym czasie wielkim zaskoczeniem, i oczywiście radością dla społeczności ośrodka była informacja, iż Pierwsza Dama RP Agata Korn-

Pierwsza Dama RP spotkała się na wideokonferencji ze społecznością Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Leżajsku

hauser-Duda zaprasza placówkę do spotkania online. Oczywiście zaraz w pamięci większości uczniów i nauczycieli przemknęły wspomnienia z odwiedzin w Pałacu Prezydenckim w Warszawie, jak też z wizyty Pani Prezydentowej w Leżajsku, w ośrodku w marcu 2019 roku.

W środę, 20 stycznia, w ośrodku odbyła się wideokonferencja z udziałem Pierwszej Damy. O godzinie 14. 30 w pierwszej części spotkania uczestniczyli Starosta Leżański Marek Śliż oraz Dyrektor SOSW Tomasz Chrzastek. Omówiono zagadnienia dotyczące funkcjonowania ośrodka w czasie pandemii oraz poruszono sprawy możliwości rozwoju i rozbudowy ośrodka.

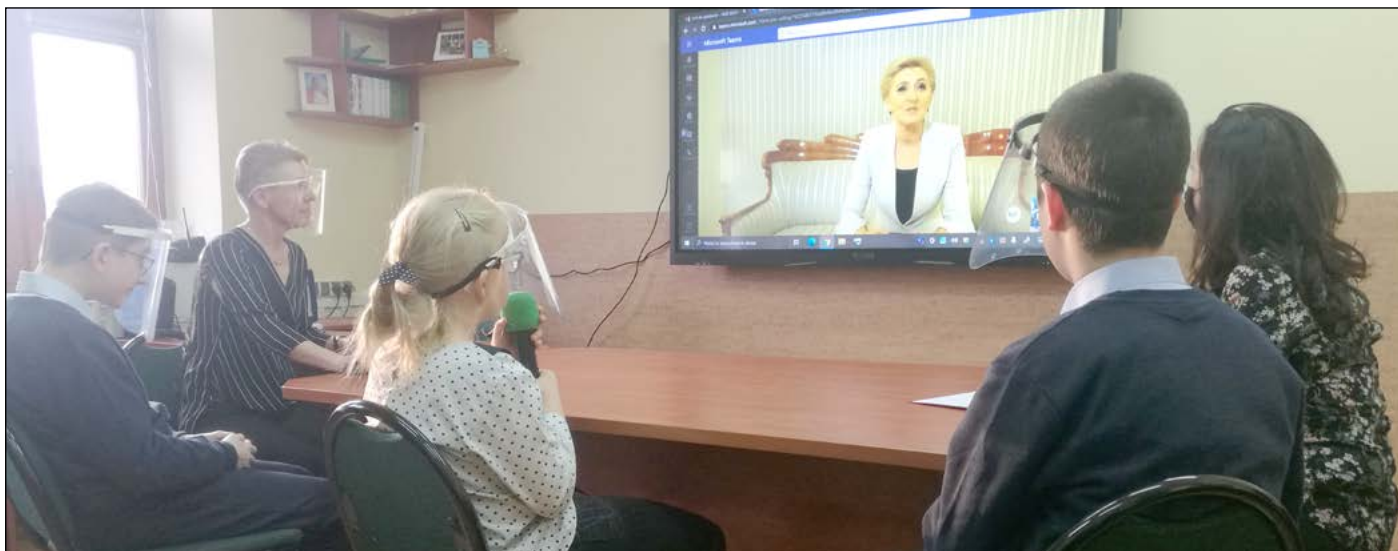
W drugiej części wideokonferencji społeczność ośrodka za-

prezentowała program recytatorsko-muzyczny w wykonaniu uczniów i nauczycieli placówki. Ze względów bezpieczeństwa łączenie z Pałacem Prezydenckim odbywało się z dwóch klas, w których znajdują się interaktywne monitory dotykowe pozyskane przez placówkę dzięki rządowemu programowi rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej na lata 2020-2024 „Aktywna tablica”. Grupa wokalna prowadzona przez Aleksandrę Juško zaprezentowała Pierwszej Damie pastorałkę i kolędę, które wprowadziły wszystkich uczestników wideokonferencji w nastrój niedawno przebytych Świąt Bożego Narodzenia. Część recytator-

ską przygotowały Dorota Portka oraz Elżbieta Dąbrowska-Rutowicz. Uczniowie: Aleksandra Kulińska, Dominik Kud i Piotr Martinez wygłosili wesołe wierszyki specjalnie ułożone dla Pierwszej Damy. Ale oczywiście najważniejsza była rozmowa z nią – o nauce, feriiach i niedawnych świątach. Agata Kornhauser-Duda bardzo pochwaliła prace plastyczne stanowiące dekorację sali wykonane przez uczniów placówki pod kierunkiem Pawła Kuprasa.

Spotkanie minęło w bardzo miłej i ciepłej atmosferze, a zaproszenie Pani Prezydentowej dla ośrodka do Warszawy było dla wszystkich niemałym zaskoczeniem. Oczywiście po zakończeniu pandemii.

Elżbieta Dąbrowska-Rutowicz

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Leżajsku systematycznie obserwuje i diagnozuje potrzeby klientów i stara się wprowadzać nowatorskie metody diagnostyczno-terapeutyczne tak aby wykonywać swoje zadania na miarę XXI wieku. W związku z tym swoją współpracę poszerzyła o instytucje, które wyznaczają standardy pracy specjalistów w Polsce.

Intensywne działania w tym zakresie zostały zapoczątkowane w roku szkolnym 2016/2017. Wówczas pracę przy w normalizacji psychologicznego narzędzia diagnostycznego Skala Inteligencji i Rozwoju IDS-2 rozpoczęły 3 pracownice poradni: Małgorzata Kosak, Anna Kobarynko, Edyta Palus. Normalizację prowadziła Pracownia Testów Psychologicznych w Warszawie przy Polskim Towarzystwie Psychologicznym.

Współpraca obejmowała badania celem normalizacji testu IDS-2 przeznaczonego dla grupy wiekowej 5-20 lat. Normalizacja testu trwała od maja do października 2016 r. Po jej zakończeniu rozpoczęto badania walidacyjne mające na celu określenie specyfikacji wykonania poszczególnych testów IDS-2 dla grupy niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu lekkim i umiarkowanym. Walidacja zakończyła się 30 listopada 2016 r.

Badaniami objęto 40 dzieci i młodzieży z powiatu leżajskiego. Pracownicy poradni zostali przeszkoleni przez Pracownię Testów Psychologicznych w Warszawie w zakresie procedury diagnostycznej. Po oddaniu testu do użytku normalizatorzy z poradni zostali bezpłatnie przeszkoleni w zakresie interpretacji całej Skali IDS-2, która jest obecnie wykorzystywana jako najnowsze narzędzie do diagnozy możliwości intelektualnych dzieci i młodzieży. Należy zaznaczyć, że ta szwajcarska metoda jest wykorzystywana na całym świecie.

W roku szkolnym 2017/2018 leżajska poradnia została wybrana przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie jako jedna z dwóch na Podkarpaciu do wdrażania modelowego zestawu narzędzi diagnostycznych TROSKA oraz standardów funkcjonowania poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Koordynatorem projektu została psycholożka Edyta Palus (projekt pn. Opracowanie instru-

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Leżajsku

Nowatorskie metody diagnostyczno-terapeutyczne

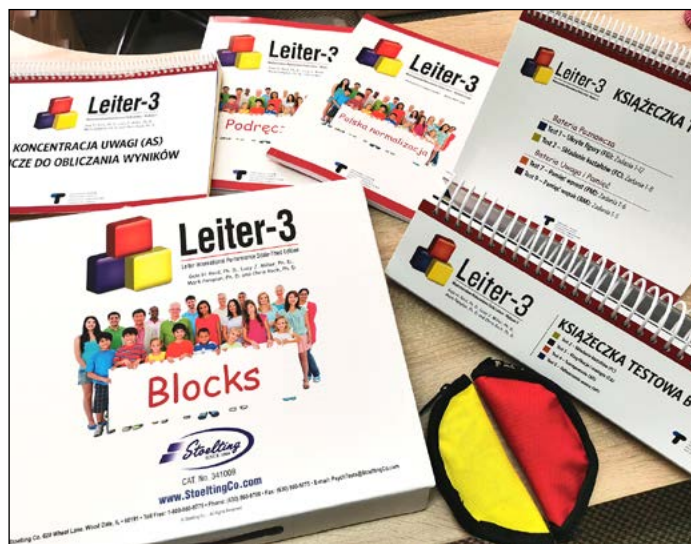
w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Leżajsku

mentów do prowadzenia diagnozy psychologiczno-pedagogicznej realizowanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie), natomiast za jego realizację w poradni odpowiadała psycholożka Anna Kobarynko. Szkolenia w ramach projektu: TROSKA – modelowy zestaw narzędzi diagnostycznych i materiałów postdiagnostycznych w obszarze emocjonalno-społecznym – teoria i zastosowanie, było zrealizowane 27 listopada 2017 r. przez Edytę Palus, a szkolenie uczestników projektu TROSKA – standardy pracy poradni psychologiczno-pedagogicznej, było przeprowadzone 28 listopada 2018 r. przez dyrektora poradni Wojciecha Kostka.

W grudniu 2018 r. Anna Kobarynko uczestniczyła w szkoleniu w zakresie wykorzystywania w diagnozie inteligencji narzędzia Skali Stanford-Binet 5. Skala Stanford-Binet 5 posiada rekomendację konsultanta krajowego w dziedzinie psychologii klinicznej.

W maju 2019 r. Pracownia Testów Psychologicznych w Warszawie zaangażowała Małgorzatę Kosak do współpracy przy badaniach normalizacyjnych Skali Inteligencji WISC – V. W okresie 18-20 lipca 2019 r. uczestniczyła w szkoleniu dotyczącym badań normalizacyjnych WISC-V, realizowanym w Warszawie przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne. Leżajska poradnia posiada 4 zestawy testu WISC-V, w chwili obecnej czeka na zakup, podjęli również umożliwiające przeprowadzenie badań diagnostycznych.

Nie jest to koniec działań poradni na płaszczyźnie naukowej w zakresie współpracy z ogólnopolskimi instytucjami. Pod koniec 2019 r. Anna Kobarynko rozpoczęła badania normalizacyjne w ramach projektu „Opracowanie i upowszechnianie narzędzi diagnostycznych do oceny zdolności poznawczych dzieci i młodzieży”. Finansowane ze środków Unii Europejskiej. Projekt jest realizowany przez Instytut Badań Edukacyjnych w partnerstwie z SWPS Uniwersytetem Humanistyczno-Społecznym w Warszawie. Opracowywane narzędzie

służące do badania pamięci, funkcji językowych i wykonawczych zostanie bezpłatnie udostępnione wszystkim poradniom psychologiczno-pedagogicznym i pozwoli na szczegółową ocenę każdego dziecka. Grupa badawcza obejmuje dzieci i młodzież od 3 r. życia do 24 lat w dziesięciu grupach SPE (specjalne potrzeby edukacyjne). Poradnia przebadła grupę ponad 40 uczniów, dzięki zaangażowaniu i pomocy Zespołu Szkół Technicznych w Leżajsku i Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku, rodziców dzieci ze szkół powiatu leżajskiego oraz nauczycieli.

W listopadzie 2020 roku Anna Kobarynko i Edyta Palus uczestniczyły w szkoleniu on-line w zakresie testu Leiter-3. Jest to jedyny test całkowicie niewerbalny. Badanie odbywa się bez użycia słów, co pozwala na wykorzystywanie go w badaniu dzieci, z którymi kontakt werbalny jest utrudniony lub niemożliwy. Leiter-3 jest nową wersją znanej w Polsce Skali Leitera. W porównaniu z wcześniejszą wersją pozwala nie tylko na ocenę inteligencji niewerbalnej, ale także pamięci i uwagi. W skali Leiter-3 uzyskuje się trzy wskaźniki złożone – Iloraz Inteligencji Niewerbalnej, Pamięć Niewerbalna oraz Szybkość Przetwarzania. Można też interpretować wyniki poszczególnych testów pozwalające na ocenę zdolności rozumowania, percepcji wzrokowej,

koncentracji uwagi i podzielności uwagi oraz krótkotrwałej pamięci wzrokowej, pamięci roboczej oraz zdolności do radzenia sobie z interferencją.

W związku z poszerzeniem działań poradni został zakupiony test ADOS-2. Stanowi on częściowo ustrukturyzowany, wystandaryzowany protokół obserwacji, wykorzystywany w diagnozowaniu osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Badanie składa się z szeregu prób umożliwiających obserwację nieprawidłowości charakterystycznych dla spektrum autyzmu w sferach komunikacji społecznej, zabawy oraz ograniczonych i powtarzanych zachowań.

ADOS-2 może być wykorzystywany w procesie diagnostycznym, dostarczając danych na temat zachowania osoby z podejrzeniem zaburzeń ze spektrum autyzmu w wystandaryzowanej sytuacji. Użyteczny jest w ocenie zmian w funkcjonowaniu osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu zachodzących z czasem lub pod wpływem określonej interwencji.

Leżajska poradnia wykorzystuje w swojej pracy najnowsze narzędzia diagnostyczne obowiązujące na świecie, w oparciu o najnowsze teorie i aktualne dane, prezentując wysokie standardy diagnostyczne.

Anna Kobarynko
Wojciech Kostek

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA W PANDEMII

W grudniowym „Kurierze Powiatowym” poruszyliśmy temat rosnącej przemocy wobec dzieci w dobie pandemii. Tym razem przyglądamy się przemocy rówieśniczej, bo to, że nauka w szkołach odbywa się zdalnie, nie oznacza, że to zjawisko przestało istnieć.

O tym, czym jest przemoc rówieśnicza oraz jakie obecnie przybiera formy rozmawiamy

z Małgorzatą Kosak, psychologką i psychoterapeutką w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Leżajsku, specjalizującą się w terapiach indywidualnych oraz grupowych dzieci i młodzieży.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Leżajsku

Natalia Nowicka: Zapytałam z ciekawości kilkoro dorosłych osób z otoczenia o to, czym według nich jest przemoc rówieśnicza. Większość wskazywała na aspekt fizyczny, który jej towarzyszy, a przecież podobnie jak w świecie dorosłych, ta przemoc przyjmuje różne formy, prawda?

Małgorzata Kosak: Przemoc rówieśnicza ma bardzo wiele różnych form w zależności od tego, w jakim środowisku dzieci funkcjonują. Czy jest to środowisko szkolne, jakiś ośrodek, plac zabaw, kółko taneczne, czy jeszcze inne formy spędzania czasu dzieci razem. Dzieci i młodzieży w różnym wieku oczywiście. Teraz ze względu na sytuację pandemiczną przemoc rówieśnicza odbywa się zdalnie, bo kontakt dzieci jest głównie zdalny. Ma ona formę krytykanek, bardziej wysublimowaną, odnoszącą się do treści dotyczących zdalnego funkcjonowania. Najczęstszą formą przemocy jest wyśmiewanie, obrażanie, krytykowanie i agresja słowna, czyli używanie bardzo wulgarnych określeń, komunikowanie się w bardzo agresywny sposób. Ma to miejsce zarówno w kontakcie bezpośrednim, jak i zdalnym. Zdalnie jest oczywiście dużo łatwiej, bo nie konfrontujemy się z reakcją tej drugiej osoby – czy jej się zrobiło, przykro, smutno, czy zaczęła płakać i uciekła do toalety, czy cokolwiek innego. Dzie-

ciom wydaje się wówczas, że nie ponoszą żadnych konsekwencji takich zachowań.

Zaryzykuję stwierdzenie, że w Polsce zdecydowanie zbyt często mamy do czynienia z postawą „mądrości po szkodzi”, także w kwestii przemocy rówieśniczej, czego dowodem są pojawiające się w mediach doniesienia o tragicznym finale szkolnych konfliktów. Jak powinna wyglądać szkolna profilaktyka w tym temacie?

U nas generalnie z profilaktyką jest trudno, nie mówiąc już o profilaktyce zachowań trudnych – celowo nie chcę używać tutaj określenia „przemocowych” – zwłaszcza jeśli chodzi o te relacje rówieśnicze. Są i były różne programy pilotażowe, które były wprowadzane w różnych szkołach i, notabene, te pilotaże wypadały świetnie natomiast finalnie programy nie zostały wdrażane. Niestety, w zdecydowanej większości szkół ta profilaktyka kuleje.

Dlaczego te programy nie były wdrażane?

Bo najczęściej wymagają dodatkowej, nieodpłatnej pracy. Poza tym szkoła musi się liczyć też z tym, że wchodzi do niej osoby z zewnątrz, a szkoły tego nie lubią. Taki specjalista, który przychodzi do szkoły zaburza pewien rytm, który w szkole jest

jednak bardzo sztywny i trudno to przeskoczyć. Ale nie chcę generalizować, bo są też szkoły bardzo elastyczne, które chętnie biorą udział w takich programach. Zresztą, widać to nawet na terenie naszego powiatu, bo jest kilka takich szkół, które się bardzo mocno angażują w przedsięwzięcia dotyczące m.in. profilaktyki przemocy rówieśniczej i mediacji lub biorą udział w zajęciach, w których dzieci mogą się zintegrować. Niekoniecznie rywalizować, tylko po prostu coś wspólnie zrobić, poznać się nawzajem, a nie tylko zdobywać wiedzę, bo to jest zupełnie co innego. Zresztą wiedzę można zdobywać zawsze w każdych warunkach, natomiast pewne umiejętności, jeśli nie są wypracowane na jakimś etapie, to później jest coraz trudniej je wypracowywać. To nie jest tak, że dziecko, jeśli nie rozwiąże jakichś problemów rozwojowych danego etapu, to nie przechodzi do kolejnego. Ono przechodzi, ale z tymi problemami i te trudności rozwojowe się nawarstwiają. A szkoła faktycznie jest takim miejscem, gdzie dzieci tej przemocy rówieśniczej doświadczają najczęściej, dlatego, że spędzają tam najwięcej czasu, abstrahując oczywiście od obecnej sytuacji. Mimo tego, że nauka odbywa się teraz zdalnie, to nie znaczy, że tej przemocy nie ma, bo dzieci siedzą na różnego rodzaju grupach oraz czatach i to tam doświadczają przemocy oraz ją stosują.

Mam wrażenie, że cyberprzemoc z uwagi na pandemię przybrała na sile i jest dość powszechną formą przemocy w ogóle. Nietrudno też dojść do takiego wniosku, po chwili spędzonej na przykład w mediach społecznościowych, że nawet dorośli nie do końca zdają sobie sprawę z tego, w jaki sposób jest ona realizowana i że sami często ją uprawiają. Co jest jej przejawem?

Po części już wspomniałam o tym wcześniej, czyli najczęściej wyśmiewanie i krzywdzące komentowanie, ale także – co jest, niestety, również bardzo częste – zamieszczanie zdjęć bez czyjejś zgody, przerabianie tych zdjęć,

publikowanie filmów i innych materiałów, na które dana osoba nie wyraziła zgody. Zwłaszcza, gdyby miały spowodować, że ta osoba stanie się ofiarą jakiejś przykłej sytuacji. Rzeczywiście, dorośli sami coś takiego uprawiają. Wystarczy poczytać komentarze pod różnymi artykułami. Człowiek się wtedy zastanawia, co kieruje ludźmi, którzy coś takiego wypisują. W pewnym momencie wyłącza się już odnośnienie się do danego tekstu i komentujący zaczynają komentować siebie nawzajem, obrażać i oceniać. W przypadku dzieci też dzieje się coś podobnego. Uważam, że to jest ogromny problem przede wszystkim rodziców, bo nie mają wiedzy, że za takie zachowanie grozi odpowiedzialność karna i że to nie jest takie zwykłe umieszczenie zdjęcia i taka zabawa, bo dla kogo to jest śmieszne? Często jest tak, że rodzice dzieci, które dopuszczają się takich zachowań uważają, że nic złego się nie wydarzyło. Ciekawe, co by było, gdyby to dziecko umieściło w sieci zdjęcie kompromitujące rodzica? Dzieci nie zdają sobie z tego sprawy, chociaż one mają jeszcze do tego prawo, natomiast to rodzice nie są krytyczni, nie interesują się, w jakich dzieci są grupach, co, jak i dlaczego piszą. Mają nieograniczony dostęp do sieci. Podam taki przykład z własnego podwórka. Dzieci w bardzo agresywny sposób się do siebie odnosiły. Rodzice nie mieli pojęcia o tym. Albo mieli. Pojedyncze osoby zgłaszały ten problem w klasie. Rozmowa na ten temat toczyła się między dorosłymi, natomiast następnego dnia podczas lekcji zdalnej dzieci zaczęły mówić, że są wśród nich konfidenci, bo donoszą. Skąd te dzieci wiedziały, o czym ci dorośli rozmawiali? Jeśli mamy takich dorosłych, to nie dziwnym się, że będziemy mieć takie dzieci. W takim wypadku trudniej jest z dzieckiem pracować, bo jeśli ono dostaje przyzwolenie na takie zachowanie, to bardzo trudno jest mu pokazać, że prze-

ciąg dalszy na str. 14

ciąg dalszy ze str. 13

kracza pewne niedopuszczalne granice. Nie mówię niedopuszczalne prawem tylko niedopuszczalne społecznie, etycznie, czy z jakiegokolwiek innego powodu.

Wiadomo, że pewne zachowania i nawyki wynosi się z domu. Zapytam więc – jednocześnie zdając sobie sprawę z naiwności tego pytania – jaką pracę powinni wykonać rodzice, aby ich dziecko nie zostało szkolnym agresorem albo umiało właściwie zareagować na przemoc w gronie rówieśników?

Podstawowe pytanie, które rodzic musi sobie zadać to: „Jakie chcę, aby moje dziecko było w przyszłości?” Następnie, żeby sobie odpowiedział na to pytanie. Jeśli sobie odpowie na nie, to następne pytanie powinno brzmieć: „Czego ja używam do tego, żeby moje dziecko takie było?” Założmy, że odpowiadam na pierwsze pytanie: „Chcę, żeby moje dziecko było dobre, szczęśliwe, mądre, żeby miało wielu przyjaciół, żeby mu się ułożyło w życiu, założyło rodzinę.” Kiedy zadaję sobie drugie pytanie i pojawia się odpowiedź, że często krytykuję swoje dziecko, że się unoszę, że się ciągle spieszę, że poganiam – to nie są narzędzia do tego, żeby wychować takiego człowieka. Miałam wczoraj sesję z pewną piętnastolatką i rozmawialiśmy o relacjach damsko-męskich, ale w pewnym momencie pojawił się wątek dzieciństwa i ona się zamknęła, na co zwróciłam uwagę i jej o tym powiedziałam. Ona potwierdziła, bo kiedy ja użyłam słowa „dzieciństwo”, to przed oczami stanął jej obraz bardzo melancholijnego, deszczowego dnia. Ona siedzi w samochodzie i ma świadomość, że jedzie do domu i bardzo nie chce do tego domu jechać. Miała wtedy siedem lub osiem lat, mama zabrała ją ze świetlicy i ona dokładnie pamięta, co takiego się działo. Powiedziała: „Wie pani co, mój dom jest i był normalny, ale jak sobie o tym pomyślałam, to teraz widzę, że mój dom jest fajniejszy. Jesteśmy bardziej zgrani. Wtedy tak nie było, bo ciągle trzeba było gdzieś coś robić. Ciągły pośpiech, tańce, pianino, szkoła, na weekend do dziadków i nie było na nic czasu.” Teraz ona ma przede wszystkim czas na różne rzeczy i wie, że jeśli coś wybierze, to wybiera ona, a nie rodzice. Czasem wystarczy się po prostu

zatrzymać i pobyć z dzieckiem. Nie chodzi o to, żeby coś mówić. Na ogół nie trzeba nic mówić, tylko szczerze być, dlatego, że się chce być, a nie dlatego, że się musi, bo to też robi różnicę.

Dwa lata temu byłam świadkiem sytuacji, w której grupa licealistów otoczyła kołem dwie dziewczyny wyraźnie mające ze sobą zatarg. Grupa kompletnie nie reagowała na moje uwagi. Doszło do użycia przemocy fizycznej, której wtórowały oklaski – jak się domyślam – zwolenników jednej z dziewczyn. W końcu, gdy wyciągnęłam telefon i zagroziłam, że zadzwonię na policję, grupa się rozeszła. Wiemy już, że profilaktyka kuleje, ale co z empatią? Jest przereklamiwana wśród młodzieży?

Nie szłabym tak daleko. I nie chcę absolutnie kogokolwiek oceniać w sytuacji, którą pani opisała, bo trzeba byłoby pewnie zbadać tę sprawę od początku, jak to się zaczęło i dlaczego doszło do takiej eskalacji zachowania i co się takiego zadziało, że spowodowało to poklask społeczny, ze względu na to, że to się odbywało w grupie. Powodowała ona to, że żadna z tych dwóch dziewczyn nie umiała się zatrzymać. Dotyczy to nie tylko młodzieży, ale i dzieci oraz dorosłych. Każdy chce trzymać z tym silniejszym, dlatego, że w ten sposób buduje swoje poczucie własnej wartości, swoje myślenie o sobie, że jest tym lepszym, tym mądrzejszym. Natomiast okres dojrzewania to jest okres, w którym grupa rówieśnicza jest podstawą. Środowisko rodzinne jest drugoplanowe w tym momencie rozwojowym. I nie wynika to z tego, że rodzina się nie sprawdza, ale z tego, że ten młody człowiek szykuje się do separacji od rodziny i buduje swoją tożsamość również w oparciu o grupę rówieśniczą lub subkulturę, do której należy. Sposób robienia makijażu, ubierania się, noszenia określonych gadżetów, słuchania określonej muzyki, na przykład oglądania bądź nieoglądania anime świadczy o tym, że jest się już kimś. Sam wygląd zewnętrzny lub w ogóle sposób ekspresji wewnętrznej powoduje, że możemy już mieć pomysł z kim mamy do czynienia. Dla dorosłych jest to pewien niezny język, ale młodzież posługuje się nim bez najmniejszego problemu. W dużej większości stopniu dotyczy to dziewcząt niż chłopców. Powie-

działabym, że chłopcy są w tym mniej ustrukturalizowani, chyba że mówimy na przykład o grupach kibiców. Oni są bardzo lojalnościowi względem siebie, co nawet bardzo widać, jak również to, że organizują się wokół jakiejś dziedziny sportu. Brak tych wyraźnych ram subkulturowych u chłopców jest bardzo często związany z lękiem, że będzie to korespondowało z ich orientacją seksualną, że ktoś powie: „Ubierasz się tak i tak, pewnie jesteś gejem.” Myślę, że chłopcy rezygnują z takiego zewnętrznego wyrażania siebie, bo boją się napiętnowania, wyśmiania i odrzucenia. Mam obecnie w terapii nastolatka, który permanentnie chodzi z tęczową torbą. I tylko ta tęczowa torba sprawia, że spotyka się on z ogromnym odrzuceniem. Na przykład stojąc na przejściu dla pieszych jest oburzany bardzo wulgarnymi obelgami oraz nieprzyjemnymi komentarzami i to nie tylko ze strony jakiegoś marginesu społecznego. Na dużo więcej pozwalają sobie właśnie tacy „normalni” i „zwyčajni” ludzie. On nie jest gejem, ale chce manifestować to, że nie ma nic przeciwko ludziom o innej orientacji seksualnej i bardzo mocno obrywa, bo jest już utożsamiany z kimś, kto ma jakieś problemy seksualne. Takie zachowania wynikają z niewiedzy, z braku edukacji. Jeśli mogę sobie pozwolić na taką uwagę w temacie zamieszania dotyczącego osób LGBT, o którym było w ostatnim czasie dość głośno,

to z perspektywy pracy w poradni i w swoim gabinecie mam poczucie, że osobom o nieustalonej orientacji seksualnej i różnymi trudnościami w tym zakresie wcale to zamieszanie nie pomaga. Wręcz przeciwnie. Następuje eskalacja trudności i powoduje to jeszcze większe odrzucenie. Często osoby homoseksualne nie określają się jako LGBT, ponieważ się boją. I w tym sensie, to zamieszanie nie działa na rzecz tej społeczności, czy nawet równości. Jak widać na przykładzie chłopca, o którym wspomniałam, ta empatia wśród młodzieży jest, bo to empatia w stosunku do różnych ludzi, których poznał w dosyć krótkiej historii swojego życia, sprawia, że staje po ich stronie i, jak już wspomniałam, nieźle za to w domu i na ulicy obrywa. Zresztą, orientacja seksualna jest bardzo dużym podłożem przemocy i jest mocno piętnowana – jeśli już o tym mówimy – więc: „Jeśli jesteś inny niż my, to my cię już nie chcemy”. Jakkolwiek różnica powoduje, że następuje to wycięcie z grupy. Chociażby z tego względu, że grupa potrzebuje jedności, bo jeśli mamy kogoś, kto się wyróżnia, to grupa obawia się, że zachwieje ona jej spójnością, a jeśli nie będzie spójnie, to nie będzie bezpiecznie. I można powiedzieć, że gros tych sytuacji przemocowych wynika z takiego poczucia zagrożenia, że atakujemy, aby nie zostać zaatakowanymi. W ogóle, gdyby się przyjrzeć dzieciom lub młodzieży, która zachowuje się

agresywnie, wulgarnie, stosuje przemoc w stosunku do swoich kolegów, to są to osoby mocno obciążone z bardzo często zanizonym poczuciem własnej wartości, bardzo mocno próbujące kompensować sobie poczucie, że są coś warte, ale też jednocześnie stosują coś takiego jak identyfikację projekcyjną – tak naprawdę same są ofiarami takich zachowań i żeby przetrwać często muszą się z nimi identyfikować, żeby mieć poczucie, że mają jakąś kontrolę nad swoim życiem.

Czyli każdy kat był wcześniej czyjąś ofiarą? Czy może zbytnio generalizują?

Tak, w tym sensie, że się z tym identyfikuje, jako z czymś swoim, z czymś, co należy do niego, w związku z tym tak też się zachowuje. Myślę sobie, że nawet zwykły model uczenia się to pokazuje. Jeśli dzieci nie doświadczają współczucia, to nie potrafią współczuć. Był swego czasu taki pilotaż, który pokazał świetne efekty. Był on wdrażany kilka lat temu na Pomorzu, chyba dlatego, że Pomorze dysponowało wtedy największymi środkami na to, żeby coś takiego zorganizować. Polegał on na tym, że najpierw robiono diagnozę środowiska rówieśniczego w poszczególnych klasach. Próbowano wyodrębnić tzw. gwiazdę socjometryczną, ale w pozytywnym znaczeniu tego słowa, czyli taką osobę, która była generalnie lubiana i nikomu raczej nie zachodziła na skórę. Taka osoba była specjalnie przygotowana do tego, że gdy wróci do swojego środowiska szkolnego stanie

się kimś w rodzaju pomagacza. Uświadamiano im tę rolę – oczywiście w zależności od wieku, bo wiadomo, że inaczej było z dziecięciem, a inaczej z szesnastolatkiem. Wyposażono je w takie umiejętności, żeby potrafiły się przeciwstawić temu, jeśli ktoś komuś wyrządza krzywdę. Był to cel nadrzędny tego projektu. Gdyby pani zaczęła rozmawiać z dziećmi lub młodzieżą o złym zachowaniu Kowalskiego, to usłyszałaby Pani, że to zachowanie jest złe. Jeśli zadałaby pani dzieciom pytanie: „A co wy robicie z tym?”, usłyszałaby pani: „To nie moja sprawa” albo „Ja nic nie mogę z tym zrobić, on mnie nie posłucha.” W tym projekcie wspierało się dziecko na poziomie rówieśniczym, bo co innego, jeśli dziecko dostanie wsparcie od dorosłego i co innego, jeśli zostanie je od rówieśnika. Widać to bardzo wyraźnie, gdy prowadzimy u nas w poradni psychoterapeutyczne grupy dziecięce. Gdy my udzielamy dziecku informacji zwrotnej na temat jego zachowania, to ono ją usłyszy, ale nie zareaguje albo nie zareaguje tak, jakbyśmy tego chcieli, natomiast kiedy słyszy informację od innego dziecka to, proszę mi wierzyć, jest to różnica ogromna. Dzieci więcej czasu spędzają ze sobą niż z rodzicami, z nauczycielami, czy z kimkolwiek innym, dlatego to ma zupełnie inną wartość.

Co powinno zrobić dziecko doświadczające przemocy, chcąc ją gdzieś zgłosić nie narażając się tym samym na ostracyzm rówieśników?

Po pierwsze: dobrze jest, jeśli rodzice się o tym dowiedzą. Po drugie: pedagog szkolny. W naszym środowisku pedagogzy są często pierwszymi osobami, które zaobserwowały osobę niepokojącą i pierwszymi, do których zgłasza się dziecko. Pedagogowi wystarczy czasem jedna lekcja z daną klasą, żeby coś takiego zauważyć. Następnie podejmuje jakieś działania, aby problem rozwiązać. Uruchamiana jest procedura, w zależności od tego, o jakiej przemocy mówimy, bo czasem ta przemoc wiąże się z tym, że ktoś komuś ciągle zabiera rzeczy, przestawia plecak. Natomiast są takie przypadki, że na przykład ktoś komuś w szatni ściąga bieliznę, odnosi się do jego ciała, ośmiesza pod tym kątem i to jest już poważny akt przemocy. Super, jeśli w szkole

jest psycholog, który może bezpośrednio zaopiekować się dzieckiem doświadczającym tej przemocy.

Czytałam ostatnio raport dotyczący stałej obecności psychologów w szkołach i byłam zszokowana tym, jak niewielki ich odsetek dysponuje wsparciem psychologicznym dla dzieci i młodzieży.

Psycholog w szkole to luksus. Pójdę dalej: dostępny psycholog gdziekolwiek to jest luksus. Psychologów, którzy chcą pracować z dziećmi jest bardzo mało i czas oczekiwania na przyjęcie dziecka też jest długi. Nawet jeśli chciałaby pani pójść z dzieckiem prywatnie. Na wizytę, konsultację oraz ewentualnie podjęcie terapii czeka się bardzo długo i jest to ogromny problem. Proszę sobie wyobrazić dziecko, które doświadcza czegoś złego w tym momencie – ono w tym właśnie momencie potrzebuje pomocy, a nie za pół roku, bo my za pół roku będziemy się już borykać z pewnymi wtórnymi trudnościami, które mogą nie być już do rozwiązania. To nie jest tak, że każdy deficyt da się wyrównać. Nie da się tak. I w przypadku dzieci czas nie leczy ran. To nie jest czynnik leczący. I nie terapeutyzujemy dzieci na zapas, wiedząc, że coś trudnego je czeka. To tak nie działa. Powinno to polegać na tym, że kiedy my obserwujemy, że u dzieci dzieje się coś niepokojącego i to się utrzymuje lub zaostrza, to wówczas to decyduje o tym, że udajemy się do specjalisty, bo większość takich sytuacji jest się w stanie rozwiązać w rodzinie. Czasem naprawdę wystarczy konsultacja z rodzicem i pokierowanie nim, w jaki sposób ma odczytać zachowanie dziecka i zazwyczaj to działa. Po takiej jednorazowej konsultacji wielu rodziców się nie odzywa, co często oznacza, że umieli sobie już poradzić z problemem sami. To nie jest komfortowa sytuacja, kiedy dziecko idzie na terapię. Ani dla dziecka, ani dla rodzica. Mamy mało psychologów dla dzieci i młodzieży, bo w przypadku, gdy dziecko jest terapeutyzowane, to psycholog nie ma w opiece tylko dziecka, ale całą rodzinę i to jest bardzo trudne. Jeśli mamy tylko tego pacjenta dorosłego, to nie interesujemy się w dużym stopniu innymi członkami jego rodziny. W przypadku dziecka wszystkie osoby mają znaczenie: rodzice, rodzeństwo, dziad-

kowie, a nawet pies. A wracając do sedna pytania, to spotkałam się też z czymś takim, że to przyjaciele dzieci doświadczających przemocy informowali o tym ich rodziców albo dziewczyną, która zauważyła, że coś złego dzieje się z jej koleżanką i powiedziała o tym swojej mamie, a ta mama zadzwoniła do mamy tej koleżanki – to też jest bardzo częste. Dzieci się boją i z jakichś powodów nie mówią wszystkiego. Nawet nie ze względu na ostracyzm, bo one i tak tego ostracyzmu doświadczają. One nie zgłaszają niczego, bo nie wierzą, że można im pomóc i że działania dorosłych mogą przynieść jakiś dobry efekt i one na tym skorzystają. Ba! One boją się, że jeśli naskarżą, to rówieśnicy dokończą im jeszcze bardziej. Problem polega też na tym, że to reakcja dorosłych jest często nieadekwatna, bo dorośli narobią hałasu, nakrzyczą i nie dalej się nie dzieje. Kompletnie nic. W sytuacji, o której już wspomniałam, że dorośli rozmawiali o tym, co się w grupie dzieje – a działa się tam mnóstwo: przerabianie zdjęć, publikowanie nie tylko swoich nawzajem, ale i nauczycieli na innym różnych grupach i odnoszenie się do siebie w bardzo niecenzuralny sposób – była jakaś wyraźna reakcja nauczycielki. I tyle. Osoby, które były sprawcami tego, nie poniosły żadnych konsekwencji. Żadnych. Ogólnie poniosła je klasa. I doświadczenia dzieci były takie, że po co to było zgłaszać skoro niczego to nie dało, skoro ten i ten nie dostali nawet minusowych punktów, pani jest dla nich miła, mają dalej kolegów.

A nawet jeśli agresor ponosi konsekwencje, to raczej się z nim potem nie pracuje.

Mało kiedy zdarza się, że dzieci czerpią przyjemność z zachowań trudnych i agresywnych. Nikt nie lubi przeżywać złości. Dziecko też nie jest wtedy szczęśliwe i jeśli pominiemy to, które złości się i przeżywa tę złość w taki sposób, że poniża innych, dokucza im, to tak naprawdę nic się nie zmieni. Nie wystarczy tego przeżywać. Trzeba podjąć działania z obu stron, trzeba się zaopiekować osobą, która doświadczyła przemocy, ale również sprawcą, a nie tylko go napiętnować, bo tak naprawdę wzmocnimy u niego te zachowania.

Leżajscy patroni

ulic, placów i rond

cz. V

Józef Baran
Chrząszczyński

Urodził się 18 marca 1899 r. w przysiółku Königsberg k. Woli Zarczyckiej jako syn Jana, urzędnika gminnego i nauczycielki Karoliny z domu Sawickiej. Zmarł 29 kwietnia 1969 r. w Koszalinie. Ukończył czteroklasową szkołę powszechną, a następnie zdał maturę w Miejskim Gimnazjum Realnym w Leżajsku w 1919 r. Jako ochotnik brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Wybrał karierę zawodowego wojskowego. W 1921 r. ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy w Poznaniu i następnie został przydzielony do 8. pułku artylerii ciężkiej w Toruniu zostając mianowanym na stopień kapitana artylerii w 1936 r. W czasie kampanii wrześniowej walczył m.in. w obronie twierdzy Modlin. Zwolniony z niewoli w październiku 1939 r. powrócił do Leżajska, gdzie wraz z poślubioną w 1930 r. żoną Łucją z d. Kühn prowadził sklep galanterijno-pasmanteryjny. Zaangażował się również w działalność konspiracyjną w strukturach ruchu narodowego, organizując wstępny oddział, w którym został dowódcą. 16 maja 1941 r. został aresztowany przez gestapo i przewieziony do więzienia w Przemyślu, skąd udało mu się zbiec po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej, kiedy to przypadkowy pocisk uszkodził budynek. Początkowo ukrywał się w Maleniskach k. Leżajska, a następnie u siostry Marii w Łosicach w powiecie siedleckim. Przyjął fałszywe nazwisko Antoni Zakrzewski i roz-

począł współpracę z Narodowymi Siłami Zbrojnymi pod pseudonimem „Modliński”. W lutym 1943 r. został mianowany komendantem Okręgu Rzeszowskiego IV (COP) NSZ. W lipcu 1943 r. przechodzi do Narodowej Organizacji Wojskowej m.in. za namową Ludwika Więclawa „Śląskiego”, obejmując stanowisko szefa sztabu w komendzie Okręgu Rzeszowskiego NOW, tym razem pod pseudonimem „Lucjan”. W wyniku prowadzonej akcji scaleniowej Armii Krajowej i NOW w październiku 1943 r. przechodzi do komendy Podokręgu AK jako oficer (referent) artylerii. W lutym 1944 r. zostaje awansowany do stopnia majora rozkazem Komendy Głównej AK i do stopnia podpułkownika rozkazem Komendy Okręgu NOW. Po wkroczeniu oddziałów Armii Czerwonej do Leżajska 24 lipca 1944 r. mjr Józef Baran jako najstarszy stopniem oficer AK ujawnił się i objął Wojskową Komendanturę Miasta. Wspólnie z burmistrzem Leopoldem Zawilskim przystąpił do organizowania polskich urzędów m.in. urzędu pocztowego z Władysławem Karasińskim na czele. Komendantem milicji został natomiast Józef Zadziński „Wołyński”. Sowietci niedługo tolerowali jego działalność. Zagrożony aresztowaniem ukrywał się m. in. w Grodzisku Dolnym, Maleniskach i Przeworsku. W lutym 1945 r. z rozkazu Kazimierza Mireckiego, komendanta Okręgu Rzeszowskiego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego objął funkcję szefa sztabu okręgu. 3 maja 1945 r. uczestniczył w odprawie oddziałów leśnych w Ożannie, które 7 maja stoczyły zwycięską bitwę z siłami NKWD pod Kuryłówką. W lipcu 1945 r. wyjechał do Poznania, gdzie czekała na niego żona Łucja z synem Tadeuszem, a następnie do Koszalina, aby się tam osiedlić. Posługiwał się konspiracyjnym nazwiskiem Chrząszczyński, które zostało zalegalizowane postanowieniem wojewody szczecińskiego Leonarda Borkiewicza 27 lutego 1948 r. Pracował m.in. w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym, Państwowym Urzędzie Repatriacyjnym, starostwie powiatowym i Fabryce Konserw Rybnych. Ujawnił się 11 marca 1947. Z uwagi na pełnione liczne funkcje publiczne zainteresował się nim Urząd Bezpieczeństwa w Koszalinie i został zwerbowany do współpracy pod pseudonimem „Portret”. Miał za zadanie przekazywać informacje „po linii gospodarczej” oraz „rozpracowywać wrogi element w miejsku pracy”, tj. w starostwie powiatowym i Związku Samopomocy Chłopskiej. W sierpniu 1948 r. został aresztowany i przewieziony do Wojewódzkiego Urzędu Bez-

pieczeństwa Publicznego w Rzeszowie celem złożenia zeznań w sprawie rozpracowywania struktur podziemia narodowego (NOW i NSZ) na Rzeszowszczyźnie. 17 września dochodzenie przeciwko niemu zostało umorzone. Jego informacje określano jako „mało wartościowe” oraz napisano, że „wykazuje niechęć do pracy i unika spotkań” a także, że jego „zapatrywania co do obecnego ustroju są wrogie” dodając, iż „z zasad i obyczajów jest prawniczcem”. Wielką pasją Józefa Barana Chrząszczyńskiego była turystyka. Od 1932 r. należał do Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Na przełomie 1950/1951 r. organizował struktury Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Koszalinie, zostając jego pierwszym prezesem. Był autorem licznych publikacji o tej tematyce, organizatorem kursów dla przewodników. Jego imię nosi szlak turystyczny prowadzący z Góry Chełmskiej pod Koszalinem do Tychowa (ok. 50 km). Odznaczony był m. in. Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Walecznych, Medalem za Wojnę 1918-1921 oraz pośmiertnie w 2009 r. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Rondo Józefa Barana Chrząszczyńskiego usytuowane jest u wylotu ulicy Tomasza Michałka w kierunku Brzozy Królewskiej.

Henryk Dublaga

Urodził się 17 grudnia 1926 r. Syn Anieli i Stanisława, zm. w 1989 r. Przed wojną był aktywnym członkiem Związku Harcerstwa Polskiego. Od września 1944 r., jeszcze jako uczeń leżajskiego liceum, ps. „Lasota” był członkiem szkolnej drużyny Żandarmarii Wojskowej Narodowej Organizacji Wojskowej, powołanej przez Kierownika Inspektoratu NOW Ludwika Więclawa „Śląskiego” – „Studentów”. Brał m.in. udział jesienią 1945 r. w akcji na złodziei dewastujących lasy w okolicach Malenisk. Również w tym roku przymusowo wcielony do tzw. „Junaków”. Po aresztowaniu 29 kwietnia 1946 r. przez Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Łańcucie, skazany wyrokiem Rejonowego Sądu Wojskowego w Rzeszowie na 8 lat więzienia za „próbę obalenia przemocą ustroju demokratycznego Państwa Polskiego.” Po ogłoszeniu amnestii w 1947 r. powrócił do Leżajska. W tym też roku zdał maturę w leżajskim liceum. 25 maja 1949 r. w okolicy Śnieżki k. Karpacza zatrzymany przez Straż Graniczną za próbę nielegalnego przekroczenia granicy państwowej. Po rocznym śledztwie skazany przez Rejonowy Sąd Wojskowy w Rzeszowie na 15 lat więzie-

nia. Został warunkowo zwolniony z więzienia w Rawiczu 13 lipca 1954 r. Przez całe życie szykanowany na wszelkie sposoby przez funkcjonariuszy UB. Wniosek o nadanie nazwy ulicy Henryka Dublaga złożył mieszkaniec Leżajska Juliusz Ulas Urbański. Rada Miejska podjęła uchwałę w tej sprawie 27 marca 2017 r. Łączy ona ulicę Łukasza Opałńskiego z ulicą Józefa Piłsudskiego.

Św. Jan Paweł II (Karol Wojtyła)

Urodził się 18 maja 1920 r. w Wadowicach jako syn Karola Wojtyły i Emilii z Kaczorowskich, zmarł 2 kwietnia 2005 r. w Watykanie. Biskup pomocniczy diecezji krakowskiej (1958-1964), następnie arcybiskup metropolita krakowski (1964-1978), kardynał od 1967 r. i 264. papież Kościoła Rzymskokatolickiego w latach 1978-2005. Kanonizowany w 2014 r. przez papieża Franciszka. Pierwsze związki Karola Wojtyły z Leżajskiem sięgają 1958 r. i są związane z jedną z jego pasji turystycznych, czyli spływami kajakowymi. Na jeden z nich wybrał się jeszcze jako ksiądz doc. dr hab. razem ze swoimi młodzieżowymi przyjaciółmi z grupy „Środowisko”, działającej przy parafii kościoła św. Floriana w Krakowie. Od 1952 r. ks. wikary Karol Wojtyła był nazywany przez nich „wujkiem” i prowadził pracę duszpasterską wśród młodzieży akademickiej. Celem grupy było kształtowanie, na fundamentach Eucharystii, wspólnoty młodych ludzi, na zasadzie konsekwentnie realizowanego chrześcijaństwa. Dr Janusz Fedirko w swoim artykule „Pierwszy pobyt ks. Karola Wojtyły w Leżajsku” podaje zapis opracowany przez „Środowisko” dotyczący spływu kajakowego w 1958 r.: 19-22 VII wycieczka kajakowa z Przemysła do Leżajska. Uczestnicy: Wujek, Marian W., Zosia B., Karol Tarnowski (Bratek), Hanka Sz., Jaś S., Hanka B., Klemens G., Elżbieta O. Spływ odbył się na kajaku „Pelikan I” zwanym „Kamykiem”,

zakupionym w 1956 r. ze środków ks. Karola Wojtyły i Teresy Heydel. Na każdy spływ Karol Wojtyła zabierał ze sobą „turystyczny sprzęt i szaty liturgiczne”, gdyż codziennie wtedy odprawiał rano mszę św. Adam Rohatyński: *San 1958: Po dniu pełnym wrażeń następowało ognisko, przy którym trochę dyskusji i opowiadań, ale więcej śpiewania, na koniec zaś pieśń-modlitwa „Idzie noc...” i rozejście się do namiotów*”. Osoba na zdjęciu z lewej strony obok ks. Wojtyły to urodzony w 1937 r. Karol Tarnowski, obecnie profesor filozofii na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie i wykładowca na Uniwersytecie Jagiellońskim. Podczas tego spływu Karol Wojtyła nie znał jeszcze decyzji dotyczącej godności biskupiej, chociaż stosowny dokument został już podpisany 4 lipca przez papieża Piusa XII w Watykanie. Dowiedział się o tym 5 sierpnia 1958 r., kiedy został pilnie wezwany do ks. prymasa Stefana Wyszyńskiego, przerywając kolejny spływ kajakowy tym razem na rzece Łynie na Mazurach. Swoją pierwszą mszę św. jako biskup pomocniczy diecezji krakowskiej Karol Wojtyła odprawił 28 września 1958 r. w katedrze św. Stanisława na Wawelu. Konsekratorami byli abp krakowski Eugeniusz Baziak, bp opolski Franciszek Jop i bp wrocławski Bolesław Kominek. Drugą wizytę w Leżajsku już jako arcybiskup krakowski Karol Wojtyła złożył 28 maja 1965 r. Podobnie jak w 1958 r. była ona nieoficjalna i niezapowiedziana. Wczesnym rankiem trójka turystów z Krakowa przyjechała samochodem pod bramę klasztorną. Ubrani byli w odzież turystyczną z plecakami. Po krótkiej modlitwie w kaplicy Matki Bożej, udali się do budynku klasztornego, aby zgłosić swoją wizytę u gwardiana klasztoru o. Józefa Mrozika. Karolowi Wojtył towarzyszyli kanonik Kapituły Metropolitalnej ks. Czesław Obtułowicz i sekretarz arcybiskupa ks. dr Józef Dowsilas. Po przebraniu się w szaty liturgiczne odprawili wspólnie mszę św. przed cudownym obrazem Matki Bożej w swoich intencjach, m.in. za pomordowanych mieszkańców Leżajska w 22. rocznicę pacyfikacji miasta w 1943 r. Następnie zwiedzili bazylikę i po posiłku udali się do Lublina, gdzie byli oczekiwanymi na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Z uwagi na powszechną inwigilację ważnych duchownych przez Służbę Bezpieczeństwa nazwiska gości pozostały tajemnicą klasztorną aż do 1980 roku. Zbigniew Larendowicz zbierający materiały do opracowania książki „Kult Matki Bożej Pocieszenia w bazylice OO. Bernardynów w Leżajsku”, natrafił w kronice klasztornej na następujący wpis: *Z serdecznym błogosławieństwem i prośbą o pamięć przed cudownym obrazem Matki Bożej. Pamięcią będę się starał odplacić za pamięć, bo niełatwo zresztą zapomnieć Waszej Bazyliki. + Karol Wojtyła arcybiskup – metropolita krakowski. W 1983 r. ówczesny gwardian sanktuarium o. Bonawentura Misztal upowszechnił ten wpis na marmurowej tablicy we wnętrzu pomnika „Kolumna Czterech Ewangelistów”, usytuowanego na Placu Raj-*

skim. Treść inskrypcji: „*Ojciec Święty Jan Paweł II – Pielgrzym w Leżajsku. Dnia 28 maja 1965 o godz. 7.00 przybył ks. arcybiskup Karol Wojtyła metropolita krakowski do naszego sanktuarium. Odprawił mszę św. w kaplicy Matki Bożej, po mszy wpisał do Kroniki Klasztornej: „Z serdecznym...”*”. Po kradzieży koron z cudownego obrazu w 1981 r. kustosz Bonawentura Misztal zwrócił się z prośbą do Jana Pawła II o poświęcenie nowych, do czego doszło podczas drugiej pielgrzymki papieskiej do Polski 19 czerwca 1983 r. w Częstochowie. Na uroczystość rekoronacji 10 czerwca 1984 r. papież nadesłał telegram o następującej treści: *W dniu Rekoronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej w Sanktuarium w Leżajsku, Jego Świątobliwość Jan Paweł II łączy się duchowo w modlitwie ze wspólnotą Ojców Bernardynów i wszystkimi pielgrzymami i z serca udziela apostolskiego błogosławieństwa [podpisał: arcybiskup Eduardo Martinez Somalo – r.F.]*. W trakcie uroczystości ok. 60 osób otrzymało specjalne błogosławieństwo od Ojca Świętego. W 1996 r. Muzeum Prowincji OO. Bernardynów otrzymało sutannę, pas do sutanny, piasek i stułę należące do Jana Pawła II. W tym samym roku papież poświęcił również kamienie z Ziemi Świętej pod projektowaną Kalwarię Leżajską. W muzeum znajduje się również tron papieski, na którym Jan Paweł II odprawił ostatnią swoją mszę św. na ojczyźnie 19 sierpnia 2002 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej. W 2000 r. został ufundowany pomnik Jana Pawła II wg projektu jednego z najsłynniejszych polskich rzeźbiarzy prof. Mariana Koniecznego. 18 czerwca 2003 r. Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie nadania nazwy Plac Jana Pawła II Papieża na zachodniej stronie kompleksu klasztornego. W 2010 r. rondo w Rynku otrzymało nazwę Jana Pawła II. W 100. rocznicę urodzin papieża w 2020 r. w Kuryłowce odsłonięto Kamień Papieski, na pamiątkę spływu kajakowego Karola Wojtyły w 1958 r.

Bibliografia:

- Janusz Fedirko, *Pierwszy pobyt ks. Karola Wojtyły w Leżajsku. Rok 1958 w życiu młodego biskupa* [w:] Almanach Leżajski, nr 9/2013. Leżajsk 2013.
- Krzysztof Kaczmarek, *Przypadek majora „Lucjana”. Szkic biograficzny Józefa Barana vel Chrzyszczyskiego (1899-1969)* [w:] Zeszyty Historyczne WiN, nr 32-33. IPN Wrocław 2010.
- Zbigniew Larendowicz, *Płk Józef Baran Chrzyszczyski. Komendant wojenny miasta Leżajska w 1944 roku*. [w:] Biuletyn Miejski, Leżajsk luty 1997.
- Zbigniew Larendowicz, *Karol Wojtyła – Jan Paweł II Polak w dziejach Ziemi Leżajskiej. Wspomnienia*. Leżajsk 2011.
- Anna Ordyczyńska, <https://lezajskiebiogramy.blogspot.com>. Henryk Dublaga

I etap prac adaptacji piwnicy Muzeum Ziemi Leżajskiej zakończony

W lutym zakończyły się prace budowlane związane z modernizacją piwnicy w oficynie południowo-wschodniej Muzeum Ziemi Leżajskiej z przeznaczeniem na cele ekspozycji historyczno-multimedialnej. Wykonanie tego etapu prac wyniosło 761 341,53 zł.

W celu przywrócenia właściwego stanu technicznego oraz udostępnienia pomieszczeń na cele ekspozycyjne w adaptowanej piwnicy zostały wykonane następujące prace:

■ Ściany i sklepienia murowane: skuto wyprawy tynkarskie, oczyszczono watek ceglany z powierzchniowych nawarstwień, wykuto najbardziej zniszczone, nienadające się do konserwacji cegły i spoiny, osuszono watek muru, wzmocniono strukturalnie mur, uzupełniono ubytki oraz scalono kolorystycznie watek muru.

■ Schody wejściowe do piwnicy: zdemontowano istniejące zniszczone schody do piwnicy oraz zastąpiono je nowymi w konstrukcji żelbetowej.

■ Posadzki: zdemontowano pozostałości wylewek cementowych, położono nowe wylewki. W wylewce wykonano instalację ogrzewania podłogowego oraz położono peszle dla przewodów instalacji elektroenergetycznej ekspozycji, wykonano także przewody dla instalacji wentylacji mechanicznej.

■ Stolarka drzwiowa: wymieniono drzwi zewnętrzne oraz wewnętrzne.

■ Schody zewnętrzne, chodnik – kostką brukową utwardzono dojście do istniejącego wejścia,

■ Wykonano instalacje:

- wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej,
- freonu – klimatyzacja,
- centralnego ogrzewania – ogrzewanie podłogowe, wymiana kotła co,
- elektryczna wewnętrzna – oświetlenie podstawowe, instalacja gniazd wtykowych i wypustów,
- elektryczna zewnętrzna – instalacja do zasilania imprez plenerowych, wymiana oświetlenia elewacji budynku dworu,

– oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego,

– SSP – sygnalizacja p. pożarowej,

– CCTV IP-telewizja przemysłowa (monitoring),

– SSWiN – systemu sygnalizacji włamania i napadu,

– okablowania strukturalnego – okablowanie do multimedialnego i zarządzania ekspozycją.

Kolejnym etapem prac związanych z powyższą inwestycją będzie zakup sprzętu multimedialnego oraz wyposażenia.

Nowo powstająca ekspozycja będzie bazować na innowacyjnych multimedialnych technikach audiowizualnych i nagłośnieniowych wraz z obecnością światowej klasy sprzętu m.in. rzutników, projektorów multimedialnych wyświetlających obraz. Dokonana zostanie aranżacja przestrzenna klatki schodowej, trzech sal i wąskiego korytarza. Prezentacja zostanie zorganizowana w taki sposób, aby poprowadzić widza przez kolejne wydarzenia historyczne, które będą połączone ze sobą w chronologicznie ułożony ciąg. Nie za-

Finansowanie projektu:

Całkowita wartość inwestycji: **2 584 983,11 zł.**

Dofinansowanie ze środków Funduszu UE wynosi **1 576 306,40 zł.**

Dofinansowanie ze środków dotacji celowej

z Budżetu Państwa wynosi **210 174,18 zł.**

Dofinansowanie przez Powiat Leżajski, tj. (podane kwoty zawierają koszty VAT, które zostaną zwrócone organizatorowi po otrzymaniu zwrotu z Urzędu Skarbowego):

– rok 2020: **400.000,00 zł;** – rok 2021: **665.422,98 zł**

braknie również tradycyjnych makiet, grafik, plansz, wizualizacji oraz gablot, w których będą prezentowane muzealia archeologiczne.

Ponadto w zakres inwestycji dodatkowo ujęto m.in. zakup demontowalnego podestu scenicznego, na którym będą mogły odbywać się plenerowe występy artystyczne, zakup 6 drewnianych stoisk straganiowych, (również demontowalnych i przenośnych) przeznaczonych do użytku tymczasowego w czasie kulturalnych imprez plenerowych, wykonanie pergoli w konstrukcji drewnianej zlokalizowanej pomiędzy oficynami południowymi, montaż dodatkowych urządzeń interaktywnych dla dzieci, wymianę wszystkich ławek, koszy, stojaków na rowery, rozbudowę konstrukcji wsporczej dla istniejącej uprawy chmielu dla pełniejszej prezentacji – nawiązanie do ekspozycji browarniczej.

Głównym celem prac zewnętrznych jest udostępnienie placu przy muzeum mieszkańcom powiatu leżajskiego i odwiedzającym go turystom.

MZL

POWIATOWY REGAŁ KSIĄŻKOWY poleca

LEONARDO DA VINCI WALTER ISAACSON

Leonardo da Vinci był człowiekiem renesansu z krwi i kości. Ten nieprzeciętny umysł wyprzedzał czasy, w których żył. Da Vinci interesował się anatomią, optyką, inżynierią, matematyką, botaniką, ornitologią, mówiąc ogólnie – wszystkim. Fenomen Leonarda to wynik dzielenia wielu pasji i ciekawości świata. Niezwykła umiejętność łączenia nauk humanistycznych, ścisłych i przyrodniczych, której symbolem stał się człowiek witrażiński, uczyniła da Vinciego najbardziej kreatywnym geniuszem w dziejach ludzkości.

Walter Isaacson w swojej nowej książce snuje porywającą opowieść, w której po mistrzowsku splata wątki twórczości artystycznej Leonarda z jego dokonaniami naukowymi. Spod pędzla mistrza wyszły dwa najsłynniejsze obrazy w dziejach malarstwa: „Ostatnia Wieczerza” i „Mona Lisa”. On sam jednak uważał się nie tylko za plastyka, lecz także za inżyniera i naukowca. Żadny wiedzy ciągle stawiał sobie ambitne zadania. Z notatek, które po sobie pozostawił, wyłania się, co absorbowало ten nieskrępowany umysł. Leonardo chciał dowiedzieć się, dlaczego ludzie ziewają i w jaki sposób mieszkańcom Flandrii udaje się chodzić po lodzie. Analizował, jak przy użyciu cyrkla i liniału skonstruować kwadrat, którego pole jest równe polu danego koła, co sprawia, że zastawka aorty się zamyka, w jaki sposób światło jest przetwarzane przez układ optyczny oka i jak wpływa na to na zastosowanie zasad perspektywy w malarstwie. Lista jego kapitalnych pomysłów jest znacznie dłuższa, przykłady można wymieniać w nieskończoność. Nie ma wątpliwości, że tylko geniusz potrafi interpretować zachodzące na świecie zjawiska samodzielnie, poprzez autorskie badania, obserwacje i wyliczenia.

Leonardo był prawdziwym fenomenem, aczkolwiek jak każdy miał również wady. Jedną z nich był z pewnością perfekcjonizm, przez który miał wielokrotnie problemy z kończeniem swoich dzieł. Sam twierdził, że prawdziwy wizjoner musi mieć odwagę

i chęć, by sięgać dalej, niż podpowiada rozsądek, powinien też być przygotowany na to, że czasem będzie ponosił porażki. Walter Isaacson określił to zjawisko jako „niedokończoną perfekcję”. Da Vinci skupiał się na detalach, które popychały go do nowych wyzwań i jednocześnie skłaniały do porzucania rozpoczętych już prac. Tak stało się w przypadku wielu obrazów, jak chociażby „Pokłon Trzech Króli”, czy „Święty Hieronim na pustyni”.

Biografia Leonarda da Vinci to wspaniała podróż, odkrywająca wiele faktów z życia geniusza renesansu. Leonardo przyszedł na świat z nieślubnego związku, był homoseksualistą, mańkutem i wegetarianinem, nosił różowe tuniki, miał problemy z koncentracją, a jego poglądy niekiedy ocierały się o herezję. Należał do ludzi, którzy nie wpisywali się w obowiązujące standardy i ewidentnie nie pasował do swoich czasów. Pełen wytrwałości, motywacji i ciekawości świata stapał po swojej ścieżce i nie uznawał drogi na skróty. Chciał, próbował, uczył się, drażył, korzystał. Dlatego odniósł sukces, który stał się wieczny. Historia Leonarda to doskonały przykład na to, że outsider pozostający na uboczu społeczeństwa nie musi być z góry skazany na porażkę. Z książki Waltera Isaacsona płynie piękne przesłanie, że zawsze warto być kreatywnym i wzorem utalentowanych buntowników z każdej epoki, mieć odwagę myśleć inaczej.

GN

AUDREY HEPBURN. TANCERKA RUCHU OPORU ROBERT MATZEN

Audrey Hepburn mówiła o sobie, że wojna ją ukształtowała. Do tej pory fakty na temat jej młodości w ogarniętej wojną Holandii były skrywane w wielkiej tajemnicy i nawet

strzępy informacji nie dostawały się do wiadomości publicznej. Dopiero Robert Matzen odsłonił przed czytelnikami zapomniany dotąd rozdział z życia gwiazdy Hollywood. Autor wiele czasu poświęcił na pracę nad tą biografią. W holenderskich archiwach dotarł do nieodkrytych dotąd materiałów źródłowych, wykorzystał dzienniki pisane przez naczynych świadków zdarzeń i przeprowadził wywiady z ich potomkami.

Nieznane fakty o Audrey i jej rodzinie złożyły się na trudną opowieść o niebezpieczeństwie, niepewności i determinacji, by przetrwać w obliczu zagrożenia. W czasie wojny Hepburn pomagała działaczom ruchu oporu, pracowała jako wolontariuszka w szpitalu, przeżyła bitwę o Arnhem we wrześniu 1944 r. i niemal umarła z głodu, gdy okupowaną Holandię w 1945 r. nawiedziła fatalna w skutkach zima. Całą młodość ponosiła konsekwencje wyborów swoich rodziców. Ojciec Hepburn był nazistowskim szpiegiem, a matka przez pierwsze dwa lata okupacji sympatyzowała z Hitlerem. Te trudne doświadczenia ukształtowały charakter Audrey i pozostawiły po sobie koszmary, które nawiedzały ją do końca życia. W swojej książce Matzen zaoferował nam świetną hi-

storię, dopracowaną w każdym detalu. Autor stworzył żywy obraz ludności cywilnej w czasach wojny – pogrążonej w ubóstwie, terroryzowanej nalotami, wspierającej ruch oporu, a w to wplótł losy jednej dziewczyny, która stała się później gwiazdą Hollywood. To opowieść, która prowadzi czytelnika nie tylko w głąb wojny, ale też w głąb ludzkiego serca.

Z biografii wyłania się obraz Audrey Hepburn, jakiej dotychczas nie znaliśmy – bardziej ludzkiej, realnej i bliskiej zwyczajnemu człowiekowi. Hollywood wykreowało Hepburn jako subtelną, tajemniczą i pełną stylu kobietę. Tymczasem Audrey nie od zawsze jadła „śniadania u Tiffany’ego”. Los jej nie oszczędzał. Poświęcała swój czas i energię dla innych, ratowała ludzkie życia, a przy tym nie porzuciła marzeń o balecie. Skromność, empatia i altruizm towarzyszyły jej przez całą karierę, aż w 1988 r. Hepburn została ambasadorką UNICEF-u. „Audrey Hepburn. Tancerka ruchu oporu” to książka wzruszająca i pełna nadziei. Potwierdza prawdę starą jak świat, że warto pomagać, a ludzi dobrej woli jest więcej, nawet wtedy, gdy wszystko obraca się przeciwko nam.

GN

Muzeum Ziemi Leżajskiej ponownie otwarte

1 lutego Muzeum Ziemi Leżajskiej ponownie otworzyło swoje podwoje dla zwiedzających po przerwie spowodowanej obostrzeniami epidemicznymi.

W placówce aktualnie można zobaczyć następujące ekspozycje: stałe:

- ❖ historii miasta i regionu,
- ❖ etnograficzno-zabawkarską,
- ❖ browarniczą,

czasowe:

- ❖ „Różaniec i radło” – wystawa prezentująca dawne zawody,
- ❖ browary craftowe Polski (od lit. D-K),
- ❖ autorską wystawę Sarzyńskiego Stowarzyszenia Eksploracyjnego „Sarzyńscy Zwiadowcy Historii”,
- ❖ wystawę prac malarskich uczennicy ZSL w Leżajsku Roksany Pa-szek.

Ponadto na placu przed placówką dostępna jest wystawa plenerowa pochodząca ze zbiorów IPN „Tu rodziła się Solidarność”.

Obecnie placówka pracuje 6 dni w tygodniu:

PONIEDZIAŁEK – 8:00-16:00
(wstęp bezpłatny dla turystów indywidualnych)
WTOREK – 8:00 – 18:00
ŚRODA – 8:00-16:00
CZWARTEK – 8:00-16:00
PIĄTEK – 8:00-16:00
SOBOTA – nieczynne
NIEDZIELA – 10:00-16:00

MZL

„Różaniec i radło”

– nowa wystawa
w Muzeum Ziemi Leżajskiej

Po wielu miesiącach oczekiwania związanych z ograniczeniami z powodu pandemii, Muzeum Ziemi Leżajskiej zaprasza na nową wystawę czasową, przygotowaną przez firmę SPES MEDIEVAL MARKET pt. „Różaniec i radło”, czyli samowystarczalność zakonów duchownych na przestrzeni wieków.

W realistyczny sposób przedstawione zostały na niej dawne zawody, którymi trudnili się członkowie zakonów takich jak: cystersi, benedyktyni, dominikanie, bernardyni czy kartuzi. Wśród nich należy wyróżnić garncarzy, stolarzy, bednarzy, pszczelarzy, powroźników, skrybów (kopistów) czy szczególnie związanych z naszym regionem – piwowarów bernardyńskich. Narzędzia i surowce do wyrobu poszczególnych dóbr (skóry, drewno, sznury, glina, chmiel, słody) oraz ubiory zakonników wiernie oddają klimat epoki, w której przyszło im żyć, pracować, modlić się i oddawać posłuszeństwo duszpasterskiej wśród wiernych.

Wystawa czynna od 1 lutego br.

W związku z zagrożeniem epidemiologicznym prosimy o bezwzględne stosowanie się do zasad i zaleceń sanitarnych na terenie muzeum.

MZL

31 stycznia w hali Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku odbył się Memoriał im. Stanisława Staronia w halowej piłce nożnej juniorów młodszych o Puchar Starosty Leżajskiego. Organizatorami wydarzenia byli: Ludowy Klub Sportowy „Brzyska” i Victoria Giedlarowa, a także przyjaciele Stanisława Staronia.

W turnieju wzięło udział pięć drużyn z powiatu leżajskiego, które rozegrały mecze systemem „każdy z każdym”.

W wyniku sportowej rywalizacji zwyciężcą została drużyna LKS Brzyska Wola, drugie miejsce zajęła Victoria Giedlarowa, a trzecie miejsce zajął zespół Sanu Wierzawice. O kolejności zdecydował bezpośredni mecz, w którym lepsi byli zawodnicy z Giedlarowej wygrywając go 2-0.

Najlepszym bramkarzem turnieju został Mateusz Osip (San Wierzawice). Tytuł najlepszego strzelca przypadł Kacprowi Daziowi (Victoria Giedlarowa), zaś najlepszym zawodnikiem został Szymon Bucior z (LKS Brzyska Wola), a wyróżnienie do-

Turniej Juniorów Młodszych Halowej Piłki Nożnej o Puchar Starosty Leżajskiego

był Krystian Moskal (Victoria Giedlarowa).

Nagrody w imieniu Starosty Leżajskiego wręczyli: członek Zarządu Powiatu Krzysztof Trębacz, dyrektor ZSL Zbigniew Trębacz oraz Zofia Staroń, żona Stanisława Staronia.

Funkcję sędziów podczas turnieju pełnili: Janusz Heliniak, Janusz Maczuga, Rafał Kyć i Adrian Kyć.

Organizatorzy turnieju dziękują następującym sponsorom za ufundowanie nagród: Powiatowi Leżajskiemu, firmom: Budowa i Utrzymanie Dróg BABIS Wierzawice, OPTYK LEŻAJSK MACIEJ WIĘCŁAW, Aleco Leżajsk Marian Kamiński, Usługi Hydrauliczne Marek Puk, Meteor Tadeusz Kyć, ZM Smak Górno, Eko-Styl Rental Leżajsk, MaawSPORT Leżajsk, Usłu-

gi Budowlane Zbigniew Majkut Wierzawice, STACJA PALIW SPEC GIEDLAROWA oraz dyrektorowi ZSL w Leżajsku Zbigniewowi Trębaczowi, który również udostępnił halę sportową i Wójtowi Gminy Leżajsk Krzysztofowi Sobejce. Wyrazy wdzięczności kierują również do przyjaciół Stanisława Staronia i sędziów.

Kolarskie Przełajowe Mistrzostwa Polski 2021

We Włoszakowicach koło Leszna odbyły się 84 Mistrzostwa Polski w Kolarstwie Przełajowym, w których uczestniczyło blisko 600 kolarzy we wszystkich kategoriach wiekowych. Podkarpacie reprezentowało 13 zawodników z 4 klubów z Krosna, Przemyśla, Głogowa Małopolskiego oraz najliczniejsza ekipa z Klubu Smak Górno-Poltino „Azalia” Brzózka Królewska.

Na trudnej trasie, którą dodatkowo utrudniły warunki atmosferyczne, zawodnicy Azalii wypadli w miarę dobrze, zdobywając 3 medale na siedmiu startujących. W kategorii juniorka złoty medal wywalczyła Malwina Muł, a w kategorii młodzieżowej do lat 23 brązowy medal zdobyła Kinga Kalembkiewicz.

Do grona faworytów w kategorii żak zaliczany był Mikołaj Klaczkowski. Zawodnik pojechał bardzo mądrze i po zaciętej rywalizacji przyjechał na metę niezagrożony, zdobywając ty-

tuł najlepszego żaka w Polsce w 2021 roku.

Pozostali zawodnicy zdobyli następujące miejsca:

- w kategorii juniorka młodsza Joanna Muskus – 7 miejsce,
- w kategorii juniorka Natalia Muskus – 5 miejsce,
- w kategorii młodzik Borys Klaczkowski – 11 miejsce,
- w kategorii masters Ireneusz Stafiej – 16 miejsce.

W klasyfikacji drużynowej Azalia uplasowała się na 4 miejscu.

Malwina i Kinga miały reprezentować nasz kraj i klub na Mistrzostwach Świata w Belgii, ale ze względu na pandemię Covid-19 i panujące tam obostrzenia sanitarne zawody młodzieżowe zostały odwołane. Wiązaliśmy duże nadzieje z występem Malwiny, szkoda więc, że nie mo-

gła wziąć udziału w tej imprezie. Mamy nadzieję, że w przyszłym roku zawodnicy będą mogli spokojnie przygotować się do Mistrzostw Świata w Stanach Zjednoczonych, na których Malwina wystartuje jeszcze jako Juniorka.

Stanisław Zygmunt
Trener KLKS „Azalia”

podróż 90

Po zachodniej stronie estuarium Rzeki Perłowej, dokładnie naprzeciwko Hongkongu leży Makau albo Makao. Obydwie nazwy używane są zamiennie, choć nazwa Makau jest powszechnie uznawana za prawidłową. Makau podobnie jak Hongkong to Specjalny Region Administracyjny Chińskiej Republiki Ludowej. Ma jednak swoją specyfikę, na której zbudowało dobrobyt. To światowe centrum hazardu. 5 z 10 największych kasyn świata znajduje się właśnie w Makau. Każdego dnia w 44 kasynach gra 100 tys. osób, głównie Chińczyków. Graczom w Makau wystarcza zaledwie jeden dzień, aby wydać przy stołach tyle, ile gracze w Las Vegas wydają w tygodnie. To jedyne miasto w Chinach, gdzie hazard w kasynach jest legalny. Szacuje się, że przychody Makau wynoszą ponad 45 miliardów dolarów. Zakładano, że do 2020 roku wzrosną niemal dwukrotnie. Jednak pandemia pokrzyżowała te plany. Nie zmienia to faktu, że Makau od kilku lat zdecydowanie wyprzedza pod względem obrotów słynne amerykańskie Las Vegas.

Z terminalu promowego w Hongkongu za równowartość 80 zł za osobę, kupujemy bilety i ruszamy w kierunku nadbrzeża, z którego odpłynie nasz prom do Makau.

Jeszcze raz mamy okazję spojrzeć na International Commerce Centre. Najwyższy wieżowiec

w Hongkongu i jeden z najwyższych na świecie. Ma 484 metry wysokości, 118 pięter i jeden z najwyższych położonych tarasów widokowych znajdujący się na setnym piętrze Sky 100. To z niego jeszcze wczoraj podziwialiśmy panoramę miasta.

Humory dopisują, pogoda zapowiada się wspaniała, a nasz cel wydaje się nad wyraz ekscytujący.

Na pokładzie szybkiego promu należącego do firmy TurboJet Hong Kong rozsiadamy się w wygodnych fotelach. Statek należy do jednej z największych firm świadczących przewozy promowe z Hongkongu na lotnisko, do wielkich chińskich miast jak Shenzhen, Guangzhou i Makau. Linia działa 24 godziny na dobę, a pokonanie 70-kilometrowej trasy zajmuje około godziny. Prom może jednorazowo, zależnie od wersji zabrać na pokład nawet 400 osób. Rozpędza się do prędkości 45 węzłów – to około 80 km/h. Imponujące jak na tak duży statek. Niestety, w takim promie nie można wyjść na zewnątrz. A szkoda – bo widoki są zachwycające. Patrząc na ilość pasażerów wydawać by się mogło, że przyszłość promów rysuje się jasnymi barwami. Nic bardziej mylnego. Kiedy piszę ten artykuł, otwarto już najdłuższą przeprawę mostowo-tunelową

na świecie. Długość całej przeprawy wynosi 55 km, w tym 23 km mostu głównego, 7 km podwodnego tunelu oraz 25 kilometrów dróg dojazdowych. Całość wspomagana jest sztucznymi wyspami. Ta imponująca budowla przejmując ruch pasażerski, wymusiła drastyczny spadek zainteresowania promami. Może jesteśmy jedynymi z ostatnich pasażerów tej linii?

Błyskawicznie zbliżamy się do celu. Makau leży na półwyspie Makau oraz wyspach Taipa i Coloane, które poprzez osuszenie terenu pomiędzy nimi, stały się jedną wyspą. Powierzchnia miasta to 32 km². Dla porównania: powierzchnia Krakowa to 329 km². Na tym niewielkim terenie mieszka blisko 700 000 osób. To jedno z najgęściej zaludnionych miast świata.

Przeływamy pod mostem Amizade. To jeden z trzech mostów łączących półwysep z wyspą Taipa przez ujście rzeki Zhujiang. Wpływamy do portu przeciskając się przez gęstą sieć portowych kanałów. Po chwili z grupą turystów wychodzimy na ląd.

Wjeżdżając na teren Makau, jako obywatele polscy nie potrzebujemy wizy. Nie jest wymagany okres ważności paszportu, nie trzeba również okazywać bi-

letu powrotnego. Jedyne, co jest wymagane to ważność paszportu w momencie opuszczania Makau.

Walutą Makau jest pataca. Jednak to dolar hongkoński jest w powszechnym użyciu. Nie ma więc potrzeby wymiany dolarów na lokalną walutę, chyba że na pamiątkę.

Po odprawie granicznej wychodzimy z budynku portu. Nie bez problemów udaje nam się zlokalizować autobus kursujący do centrum miasta. Ruszamy. Spoglądając zza szyb pojazdu na nieustannie rozbudowujące się miasto, warto wspomnieć o jego historii.

Pierwsze wzmianki o osadnictwie na tym terenie sięgają III w p.n.e. W 1535 r. przybijają do tutejszych brzegów portugalskie statki. Kupcy otrzymują prawo kotwiczenia w tutejszych portach i prowadzenia handlu, jednak bez prawa schodzenia na ląd. Po wojnach opiumowych przegranych przez Chiny, Portugalczycy przejmują wchodzące w skład Makau wyspy Taipa i Coloane. W 1887 r. podpisano jednak układ, dzięki któremu Portugalia weszła w posiadanie całego Makau. Była to pierwsza europejska kolonia w Chinach. Niespełna 100 lat później, rząd w Lizbonie, zdecydował się zrzec wszystkich terytoriów zamorskich. W 1979 r. oba państwa uznały Makau za „chińskie terytorium pod rządami portugalskimi” i przyznały mu bardzo szeroką autonomię. W 1999 r. rząd chiński przejmując oficjalnie zwierzchnictwo nad Makau. Od tego momentu obszar funkcjonuje w ramach doktryny „Jeden kraj, dwa systemy”, która ma obowiązywać do 2049 roku. To data prawdziwego końca europejskiego kolonializmu w tej części świata.

Wysiadamy przy hotelu Sofitel, gdzie kończy się trasa auto-

Kasy na terminalu portowym w Hongkongu

Wnętrze szybkiego promu

Hotelowa recepcja

Nasz pokój

Wejście do hotelowego kasyna

Azjatyckie przysmaki

Płetwy rekina

Plac Senado

Kolorowa fasada kościoła św. Dominika

busu. Przy Hotelu nie może zabraknąć kasyna. Szkoda, ale nie będzie to nasze miejsce pobytu, choć nie możemy sobie odmówić przyjemności obejrzenia imponującego holu. Nasz hotelik znajduje się przecnicę dalej. Jest zdecydowanie skromniej. Widok przez okno nie pozostawia złudzeń. Makau ma i drugą twarz.

Jeszcze chwila odpoczynku, rzut oka na mapę miasta i ruszamy.

Stare miasto Makau ze względu na historyczną zabudowę z czasów kolonialnych, zostało w całości wpisane na listę UNESCO. Przez historyczne centrum Makau pomiędzy 25 obiektami o niezwyklej walorach historycznych, prowadzi szlak turystyczny będący alterna-

tywą dla tych, których kieszenie i portfele są za małe na żetony do kasyn, albo mają nieco inne zainteresowania. Odległości są niewielkie, tak więc trasę można bez problemów pokonać na piechotę. Niestety wiele zabytków pochłonęła późniejsza, chaotyczna zabudowa. Czasami trudno wyłowić ją w gąszczu budynków, pojazdów i pieszych przeciskających się wąskimi uliczkami. Taki spacer ma jednak swoje zalety. Bo jak inaczej natrafić na sklepiki, w których znajdziemy: suszone huby, strzykwy morskie, kalmary, grzyby, owady i co tam jeszcze Azjata zjeść potrafi. Są i wątpliwej jakości specjalizacje jak płetwy rekina, przez Chińczyków uznawane za afrodyzjak. Zapewne w zakamarkach sklepu znajdziemy i sproszkowany

róg nosorożca czy kły słonia. Powszechnie wiadomo, że od lat na Czarnym Lądzie gangi kłusowników wybijają słonie i przemycają ich kły na Daleki Wschód. Na szczęście rząd chiński zaczyna walczyć z tym procederem. Miejmy nadzieję, że skutecznie.

Przed nami Kościół św. Dominika – to pierwszy zabytek na naszej trasie. Założony w 1587 roku przez trzech hiszpańskich księży dominikanów, którzy pochodzili z Acapulco w Meksyku. Kościół składa się z nawy głównej, prezbiterium i trzykondygnacyjnej dzwonnicy, położonej blisko zakrystii z przewieszonym nad wejściem chórem. Fasada zwieńczona jest ozdobionym owalnym reliefem, na którym umieszczono insygnia zakonne Dominikanów.

Wchodzimy na Plac Senado wytyczony w 1918 roku i wykorzystywany przez władcy kolonialnych do demonstracji militarnej potęgi. Tutaj kolejni gubernatorzy przyjmowali defilady i zaprzysiężali wojskowych i policyjnych zwierzchników. Tutaj również znajdują się okazałe budynki poczty, Zgromadzenia Ustawodawczego Makau czy Muzeum Makau. dopełnieniem uroku tego miejsca jest fontanna ze stylowym Astrolabium - wyznaczającym położenie ciał niebieskich nad horyzontem, używanym przez portugalskich żeglarzy oraz charakterystyczny dla Portugalii wzór bruku, nawiązujący do morskich fal.

Cdn.

tekst, zdjęcia
– Ireneusz Wołek

Podsumowanie działań

Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Leżajsku w 2020 roku

W 2020 roku strażacy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Leżajsku oraz Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu powiatu leżajskiego uczestniczyli w 1541 zdarzeniach. Wśród nich 1247 zostało zakwalifikowanych jako miejscowe zagrożenia, 262 jako pożary i 32 jako alarmy fałszywe. Nastąpił znaczny wzrost zdarzeń w stosunku do roku 2019 r. i wynikał on w dużej mierze z prowadzenia działań mających na celu zapobieganie i przeciwdziałanie pandemii koronawirusa, w tym pomoc w utworzeniu i utrzymaniu szpitalnej izby przyjęć, dystrybucji środków dezynfekcyjnych i maseczek dla mieszkańców, do szkół i przedszkoli oraz dowożenie leków i żywności osobom objętym kwarantanną. W pożarach, wypadkach komunikacyjnych oraz zdarzeniach związanych z tlenkiem węgla śmierć poniosło 14 osób, rannych zostało 87 osób. Poza terenem powiatu Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze w Leżajsku i Nowej Sarzynie oraz jednostki OSP z terenu powiatu uczestniczyły w 99 zdarzeniach.

Nie zabrakło akcji trudnych, wymagających zaangażowania dużych sił i środków oraz działań specjalistycznych, jak np.: gaszenie pożaru ujeżdżalni koni w Wierzawicach, wybuch gazu w budynku mieszkalnym w Sarzynie, udzielenie pomocy przedmedycznej osobom poszkodowanym w wyniku zatrucia siarkowodorem i ich ewakuacja z dachu zbiornika fermentacyjno-produkcyjnego biogazowni w Starym Mieście, czy też usuwanie skutków intensywnych opadów deszczu i silnych wiatrów, w wyniku których uszkodzone zostały dachy, zalane budynki, połamane drzewa.

W 2020 roku Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Leżajsku była organizatorem i współorganizatorem ćwiczeń dla Specjalistycznych Grup Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego „Leżajsk” i „Rzeszów 2”, podczas których współdziałano w praktycznej re-

alizacji zadań związanych z wyciekami substancji toksycznych na terenie zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Zorganizowano powiatowe ćwiczenia pk. „Las 2020”, w zakresie organizacji i prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych na terenach leśnych dla sił i środków Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych w Leżajsku i Nowej Sarzynie oraz Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu powiatu leżajskiego, a także innych podmiotów (administracji samorządowej, Policji i Straży Leśnej). Wytypowane siły i środki PSP i OSP z terenu powiatu leżajskiego, wchodzące w skład Kompanii Gaśniczej „Zamek” (Podkarpacka Brygada Odwodowa WOO), uczestniczyły w ćwiczeniach aplikacyjno-praktycznych pk. „Łańcut 2020”.

Ponadto strażacy Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych w Leżajsku i Nowej Sarzynie uczestniczyli w ćwiczeniach praktycznych na terenie wielkopowierzchnio-

wych obiektów handlowych usytuowanych na terenie powiatu leżajskiego.

W 2020 r. zorganizowano 2 szkolenia podstawowe dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych. Zajęcia szkoleniowe, z wykorzystaniem metody e-learningowej przeprowadzono w oparciu o bazę lokalową, pojazdy i sprzęt Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych w Leżajsku i Nowej Sarzynie. Kadre dydaktyczną i instruktorską stanowili oficerowie, aspiranci i podoficerowie PSP. Łącznie zostało przeszkolonych 76 druhów z jednostek OSP.

W minionym roku przeprowadzono inspekcje gotowości operacyjnej w 3 jednostkach OSP należących do KSRG. Przeprowadzone inspekcje wykazały ogólny dobry stan wyposażenia i przygotowania jednostek OSP KSRG do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych.

W 2020 roku przeprowadzono ogółem 33 czynności kontrolno-rozpoznawczych w 77 obiektach. Uczestniczono w 16

odbiorach budynków, podczas których zajmowano stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym. Podczas prowadzonych kontroli szczególną uwagę zwracano na zagadnienia związane z gospodarowaniem odpadami: w tym wydawaniem opinii w zakresie zastosowania warunków ochrony przeciwpożarowej dla miejsc magazynowania, przetwarzania i składowania odpadów oraz przeprowadzaniem kontroli w tych obiektach, potwierdzających spełnienie ww. wymagań.

Ze względu na zagrożenie epidemiczne Covid-19 w 2020 roku ograniczono działania prewencyjne w zakresie spotkań z dziećmi i młodzieżą w naszych jednostkach, organizacji pogadanek w szkołach i przedszkolach oraz innych spotkań z mieszkańcami powiatu.

W ramach zadań logistycznych w minionym roku znacznie poprawiano stan wyposażenia jednostek w sprzęt ratowniczo-gaśniczy, specjalistyczny oraz odzież specjalną i uzbrojenie osobiste strażaków. Pozyskano nieodpłatnie sprzęt i wyposażenie o wartości 625 tys. zł., w tym: 12 szt. ubrań gazoszczelnych, 2 kabiny dekontaminacyjne, 2 zamglawiacze termiczne, wyposażenie warsztatu do konserwacji sprzętu ochrony osobistej i dróg oddechowych, modułowe urządzenie do przeprowadzania testów szczelności ubrań gazoszczelnych, pojemnik do przewozu materiałów radioaktywnych, 7 dozowników bezdotykowych płynów dezynfekcyjnych, zestaw do dezynfekcji pomieszczeń w przypadku zagrożenia mikrobiologicznego, serwer plików, system wideokonferencyjny oraz system integrujący środki łączności.

Przeprowadzono prace remontowe pomieszczeń Komendy z dużym nakładem pracy własnej strażaków KP PSP Leżajsk.

Wykonano aktualizację projektu budowlanego na zadanie inwestycyjne pn. „Budowa budynku garażowo-dekontaminacyjnego w JRG Nowa Sarzyna”. Pozyskano środki w kwocie 2 mln. zł. na jego realizację oraz przeprowadzono postępowanie przetargowe. Obecnie rozpoczęto budowę obiektu. Zakończenie inwestycji planowane jest w listopadzie 2021 roku.

Tekst: bryg. W. Długosz

Pożar ujeżdżalni w Wierzawicach

Fot. KP PSP Leżajsk

Jak chronić swoje dane osobowe?

Dane osobowe, są cennym „towarem” rynkowym wykorzystywanym w celach marketingowych i sprzedażowych. Zdarza się jednak, że w przypadku utraty danych osobowych, kiedy to danymi posługuje się osoba do tego nieuprawniona, dane te użyte są w celach przestępczych, takich jak np. wyłudzenie pożyczek czy kredytów.

Przestępcy wykorzystują skomplikowane techniki informatyczne lub środki socjotechniczne, by wejść w posiadanie informacji o Tobie, w tym o Twoich danych osobowych.

Bywa i tak, że wyrażasz zbyt wiele zgód i dzielisz się bezrefleksyjnie danymi. I o ile nie jesteś w stanie w 100 proc. ich ochronić, to możesz zrobić sporo, by ograniczyć ryzyko ich wykorzystania nie tylko w celach przestępczych, ale przede wszystkim dla ochrony swojej prywatności.

Uważaj na to co i komu udostępnisz o sobie w Internecie

W XXI w., w szczególności media społecznościowe mogą być kopalnią wiedzy o Tobie, o Twoim stanie majątkowym, miejscu pracy, wydarzeniach z Twojego codziennego życia. Zdarza się, że nadmiernie dzielisz się informacjami na swój temat. Przez to Internet jest źródłem wiedzy także o Twoich poglądach, zachowaniach konsumenckich, zainteresowaniach. Dane te są cenne nie tylko dla działów marketingu różnych firm, po to by na Twoich zachowaniach w sieci oprzeć kierowaną ofertę, ale niekiedy i dla przestępców. Szczególnie gdy profil, który Ciebie dotyczy jest w pełni publiczny, możesz być narażony na użycie Twoich danych bez Twojej wiedzy i przyzwolenia niezgodnie z celami, dla których dane udostępniłeś.

Nie zostawiaj dokumentów w zastaw

Podczas urlopu, wykonując różnego rodzaju aktywności, wypożyczając sprzęt, np. kajaki, łódki, czy narty albo лыży, nie oddawaj w zastaw dowodu osobistego, paszportu, prawa jazdy,

legitymacji szkolnej lub studenckiej. Warto pamiętać, że zgodnie z prawem zatrzymywanie dowodu osobistego bez podstawy prawnej jest karane, natomiast nie wszystkie dane osobowe zawarte we wskazanych dokumentach są niezbędne dla realizacji celu wypożyczenia sprzętu. Utrata kontroli nad dowodem osobistym naraża Cię na posłużenie się tym dokumentem bez Twojej wiedzy i woli, co z kolei stwarza niebezpieczeństwo kradzieży tożsamości. Osoby dysponujące kompletem informacji o Tobie, czy kopią Twojego dokumentu tożsamości, mogą podsyć się pod Ciebie i np. dokonywać na Twoją szkodę różnych transakcji, takich jak chociażby zaciągnięcie kredytu w banku czy wypożyczenie drogiego sprzętu i niezwrócenie go (np. samochodu). Nieodpowiedzialne zachowanie, o którym mowa – utrata kontroli nad identyfikującym Cię dokumentem, zwłaszcza potwierdzającym Twoją tożsamość – naraża Cię na wykorzystanie Twojego wizerunku oraz innych danych osobowych w celu wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej. Osoby, które przejmą taki dokument mogą, korzystając z Twojej tożsamości, zawrzeć w Twoim imieniu różnego rodzaju umowy, np. z zakresu usług telekomunikacyjnych, z dalszymi tego faktu obciążającymi Ciebie konsekwencjami.

Co do zasady nie powinienes się godzić na kopiowanie Twojego dokumentu tożsamości. Tylko w niektórych sytuacjach jest to wyjątkowo dopuszczalne, gdy pozwalają na to przepisy. Gdy administrator domaga się kopii np. Twojego dowodu osobistego, poproś, aby wskazał Ci podstawę prawną, która nakłada na niego obowiązek takiego działania.

Nie podawaj danych przez telefon

Unikaj przekazywania danych telefonicznie – szczególnie, gdy to nie Ty inicjujesz rozmowę, ale ktoś dzwoni do Ciebie. Udostępnianie danych na odległość obarczone jest ryzykiem, brakiem pewności co do tego komu faktycznie dane są przekazane. Nie daj się zaskoczyć, spowodować do udostępniania danych wbrew Twojej woli, dla nieznanym, niewyjaśnionym przez rozmówcę celów. Upewnij się, komu faktycznie udostępniasz dane w trakcie rozmowy telefonicznej, a jeżeli trzeba zweryfikuj kontakt, np. oddzwaniając i sprawdzając, czy dany numer i osoba faktycznie reprezentuje podmiot, na który się powołała.

Uważaj na różne formularze, poprzez które udostępniasz dane

Zachowaj rozwagę przy wypełnianiu i podpisywaniu różnego rodzaju ankiet, formularzy czy umów. Zastanów się czy faktycznie chcesz założyć kartę lojalnościową w sklepie, by mieć rabaty lub dodatkowe promocje. W takich sytuacjach podajesz sklepowi imię, nazwisko, adres zamieszkania, datę urodzenia, adres e-mail, numer telefonu, a w zamian otrzymujesz promocje, bony rabatowe, dodatkowe upominki przy zakupach. Ale czy rzeczywiście warto?

Należy pamiętać, że administrator musi spełnić wobec Ciebie obowiązek informacyjny, czyli przekazać Ci niezbędne informacje na swój temat, podając m.in. swoją tożsamość, dane kontaktowe oraz dane kontaktowe swojego inspektora danych osobowych (o ile go wyznaczył),

a także cel i podstawę prawną przetwarzania danych.

Nie podawaj wszelkich danych, które pozwalają na pełną identyfikację, jeżeli w danej sytuacji nie jest to konieczne, danych nadmiarowych. Jeśli musisz skorzystać z danej usługi, to podaj tylko dane niezbędne do jej wykonania – dobrze przemyśl przekazanie tych, których przekazanie oznaczone jest jako opcjonalne.

Zanim zaznaczysz wszystkie zgody, upewnij się czego dotyczą. Zwróć uwagę czy w formularzu zgody nie są zaznaczone domyślnie. Zgodnie z prawem nie powinno tak być. Dokładnie też czytaj, czego dotyczą klauzule zgód. W przypadku wątpliwości, zadawaj pytania administratorom. Powinni Cię poinformować o okresie przez jaki dane będą przetwarzane oraz o przysługujących Ci prawach, w tym dostępu do danych, ich sprostowania, usunięcia czy wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, a także, czy Twoje dane będą komuś innemu (innym odbiorcom) przekazywane.

Pamiętaj, że wyrabiając kartę lojalnościową często udzielasz zgód na wykorzystywanie danych w celach marketingowych nie tylko administratora, ale i jego partnerów biznesowych. O ile możesz, zweryfikuj, kim oni są, jakie to są firmy. Zgody na marketing „cudzy” powinny być nieobowiązkowe, powinna być Ci pozostawiona możliwość wyboru co do tego, czy taką zgodę wyrazisz.

Administrator powinien Ci zapewnić, by możliwość wycofania zgody była równie łatwa, jak jej udzielenie oraz powinieneś być poinformowany o prawie do cofnięcia zgody nim ją wyrazisz.

ciąg dalszy na str. 26

ciąg dalszy ze str. 25

Nie wyrzucaj danych na śmietnik, dopóki ich nie zniszczysz

Wszelkie dokumenty z Twoimi danymi, to kolejne źródło wiedzy o Tobie, zwłaszcza gdy zawierają one wiele różnych informacji umożliwiających wyciągnięcia wniosków na Twój temat, np. ustalenie tego, gdzie pracujesz, ile zarabiasz, kiedy nie ma Ciebie w domu, ile masz dzieci, jak drogie robisz zakupy. Dlatego też - zanim wyrzucisz dokumenty do kosza - należy je zniszczyć (np. faktury, rachunki), zapiski, naklejki na opakowaniach od korespondencji czy po dostarczonych towarach, w sposób uniemożliwiający odtworzenie zawartych w nich danych osobowych.

Usuwać trwale dane z nośników

Ogrom danych o Tobie może znajdować się na Twoich starych dyskach twardych, kartach pamięci, pendrive'ach czy innych nośnikach. Zwróć uwagę, że coraz więcej informacji na Twój temat jest zapisanych w komputerach, smartfonach, aparatach

fotograficznych czy tabletach. Zanim się pozbędziesz takich urządzeń lub nośników, trwale usuń z nich dane. Jednak zwykle ich skasowanie nie będzie wystarczające, gdyż wiele danych da się odzyskać. Dlatego zanim wyrzucisz nośnik albo go sprzedasz, usuń z niego dane, korzystając przy tym z odpowiedniego do tego oprogramowania. Warto też przywrócić ustawienia fabryczne urządzenia, aby nie było w nim zapamiętanych loginów i haseł do różnych usług i aplikacji, z jakich korzystałeś, a zwłaszcza z takich, z których nadal korzystasz.

Używaj programów chroniących komputer

Używaj oprogramowania chroniącego komputer i urządzenia mobilne przed niepożądanymi działaniami z zewnątrz, np. złośliwego oprogramowania. Oprócz popularnych programów antywirusowych przydatne mogą być również te, które zabezpieczą przed ingerencją z zewnątrz tzw. firewall.

Bądź czujny w sieci

Nie odpowiadaj na maile od osób, których nie znasz np. tzw.

spamerów, zwłaszcza gdy domagają się podania jakichś informacji o tobie czy namawiają do kliknięcia w przesłany link lub otwarcia przesłanego załącznika, sugerują zmianę identyfikatora i hasła. Zachowaj ostrożność także przy korzystaniu z usług bankowości elektronicznej i dokonywaniu zakupów przez Internet. Zwracaj uwagę czy aby na pewno logujesz się do serwisu bankowości internetowej ze strony banku, która ma certyfikat SSL (widoczny w pasku adresu przeglądarki). Weryfikuj sklepy, w których chcesz coś kupić: czy w ogóle istnieją, czy i jakie mają opinie, czy są to podmioty zidentyfikowane, gdzie mają siedzibę, czy podany jest kontakt z ich właścicielem i czy kontakt ten nie jest ograniczony tylko do elektronicznego. Jeśli masz wątpliwości co do bezpieczeństwa Twoich danych zastanów się czy koniecznie musisz dokonać zakupów u tego sprzedawcy. Weryfikuj regulaminy i polityki prywatności – unikaj sprzedawców nieprzedstawiających takich dokumentów czy też prezentujących w nich postanowienia zbyt ogólne, niejasno czy nieprecy-

zyjnie brzmiące, sformułowane niepoprawnie gramatycznie czy językowo, może to bowiem oznaczać, że są to podmioty niepodlegające polskiemu czy europejskiemu prawu.

Zmieniaj hasła

Zazwyczaj to głównie pracodawcy wymagają od pracowników zmiany haseł co pewien czas, by chronić nie tylko dane osobowe, ale i tajemnice firm. Taką zasadę warto też wdrożyć w życiu prywatnym i okresowo zmieniać hasła dostępu do swojego komputera, do poczty elektronicznej, systemów bankowości elektronicznej, ale nawet sklepów internetowych, w których masz konto użytkownika. Staraj się przy tym korzystać z różnych haseł. Dobrze jest, aby nie miały one nic wspólnego z Twoimi życiem osobistym, miejscem zamieszkania, Twoim imieniem i nazwiskiem, datą urodzin, imionami Twoich bliskich czy Twoich zwierząt itp., tj. informacjami, które łatwo można skojarzyć z Tobą obserwując Twoje zachowania w sieci, czy połączyć z innymi informacjami o Tobie.

BLOK REKLAMOWY

GABINET FIZJOTERAPII

KINEZYTERAPIA

(ćwiczenia lecznicze)

DRENAŻ
LIMFATYCZNY

TERAPIA
MANUALNA

WIZYTY
DOMOWE

MASAŻE:

- leczniczy - sportowy -
- relaksacyjny - głęboki - punktowy -

Leżajsk,
ul. Mickiewicza 57

(naprzeciwko Banku Pekao SA)

MIECZYŚLAW
KOLANO

mgr fizjoterapii,
masażysta zawodowy

Kontakt i rejestracja:
tel. 506 084 111

TOMASZ
GDULA

masażysta zawodowy

Kontakt i rejestracja:
tel. 508 620 086

Fuelmax

ECONOMY SELECTION

Ø6

15 kg_{+/-}

PELLET LEŻAJSK

F.H.U. Irena Pustelny
Wierzawice 690D, 37-300 Leżajsk

ZAMÓW JUŻ DZIŚ! ► **607 127 421**

GŁÓTÓWKA

W BANKU
OD
KREDYTÓW?

BEZ GADANIA!

Leżajsk
ul. Mickiewicza 78
czynne pon.-pt. 9.00-17.00.

Bank
OD
Kredytów

 Santander
Consumer Bank